Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефони: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 252. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го ГРУДНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, DECEMBER 8, 1953. No. 252. VOL. LXI.

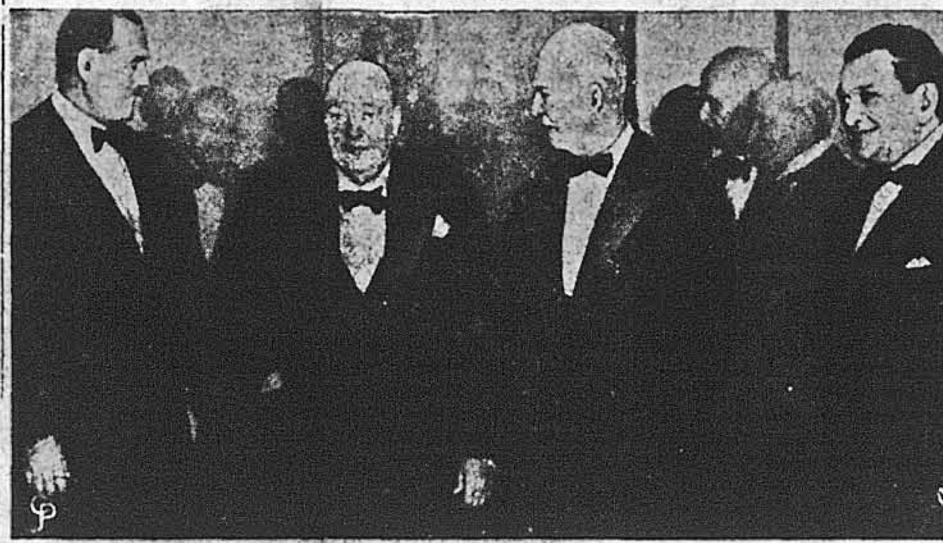
АЙЗЕНГАВЕР ПРОМОВЛЯТИМЕ ПЕРЕД ОН ПРО НЕБЕЗПЕКУ Й ДОБРОДІЙСТВА АТОМОВОЇ СИЛИ

Такерс Тавн, Бермуди. — Президент Айзенгавер прибуде 8 грудня до Ню Йорку, де промовлятиме перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй про те, яка жахлива небезпека грозить людству від атомової сили, як що її доведеться вжити в третій світовій війні, і проте, які добродійства вона може дати всьому людству, коли зможе служити мирним цілям. Цю промову схвалили прем'єри Англії й Франції — Черчил і Жозеф Лянієль. Ця промова має ствердити провід вільного світу в розбудові атомової сили, але вона не призначена на те, щоб застрашувати Совєтів. Вона має підкреслити політичний провід великої трійки, і її виголосить президент на запрошення генерального секретаря ОН Дага Гаммершільда. Президент Айзенгавер вибрав ОН на виголошення своєї промови для того, щоб підкреслити мирні цілі політики західних союзників на міжнародному форумі, де вона звучатиме більш переконливо для всього світу. Айзенгавер в своїй промові має підкреслити, що атомова енергія може принести велике добро людству, коли можна буде її вживати для мирних цілей. Це буде апель до Совєтів, щоб вони знали, яку велику відповідальність беруть на себе, коли не погодяться на щирі бажання Заходу мирним шляхом розв'язати всі політичні непорозуміння, які викликують світове напруження і перегони в зброєнні.

Представники О.Н. роз'їдуться на ферії

Об'єднані Нації, Н. И. — У зв'язку з недалекими святами Різдва Христового, представники Об'єднаних Націй роз'їдуться імовірно вже в цьому тижні на святкові ферії, що триватимуть до лютого 1954. Тим часом Індія хоче перевести ще дебату над ситуацією в Кореї, проти чого виступають З'єдинені Держави. По лінії політики З'єдинених Держав й інших альянтських комбатантів в Кореї делегат Бразилії зголосив резолюцію, щоб ОН не дискутували про Корею так довго, як довго в самій Кореї ведуться розмови на тему підготови до мирової конференції. Між західними альянтами й Індією існують помітні розходження думок про долю 20,000 антикомуністичних неповоротців, бо Індія хотіла б, щоб їх долю вирішили Об'єднані Нації.

„ВЕЛИКА ТРІЙКА" НА ПРИЙНЯТТІ В ГУБЕРНАТОРА БЕРМУД

Губернатор Бермуд сер Александер Гуд (зліва) влаштував окреме прийняття для „трьох великих" (від ліва): британського прем'єра сер Винстона Черчила, американського президента Двайта Д. Айзенгавера і французького прем'єра Жозефа Лянісля, які відбували на Бермудах важливі наради в актуальних міжнародних справах.

„ВЕЛИКА ТРІЙКА" ПОГОДИЛАСЬ НА КОНФЕРЕНЦІЮ З СОВЄТАМИ

ВІДПОВІДЬ НА СОВЄТСЬКУ НОТУ ВІДИДЕ ПРОСТО З БЕРМУДІВ. — ПОВНА ОДНОЗГІДНІСТЬ НА БЕРМУДСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Такерс Тавн, Бермуди. — Представники трьох західних великодержав, що відбувають конференцію на Бермудських островах, погодились прийняти до відома останню совєтську відповідь щодо конференції 4-ох великодержав і затвердили запропоноване Совєтами місце для конференції — Берлін. Перед відісланням до Совєтів відповідної ноти з Бермудів, повідомлено про це рішення трьох великодержав німецького канцлера Аденауера, з просьбою, щоб він негайно дав свою згоду на таку конференцію, де німецька справа буде або взагалі єдиною, що її обговорюватиметься з Совєтами, або першою на денному порядку нарад. Щодо терміну конференції із Совєтами, то нота західних альянтів залишає точне його визначення Совєтам, а сама говорить тільки про бажання відбути таку конференцію „якнайскорше". Французи висловили бажання, щоб ця конференція у Берліні розпочалася після президентських виборів у Франції, що відбудуться в половині цього місяці, і після покликання майбутнім президентом нового уряду. Однак американці й англійці висловили думку, що для Франції корисно буде, коли конференція з Совєтами відбудеться перед президентськими виборами, бо це облегшить Франції з'ясування напрямних своєї закордонної політики. Як повідомляють з Бонну, в Німеччині відчувається деякий острах, щоб чотири великодержави знову не погодились коштом Німеччини, значить, щоб західні альянти не пішли на компроміс, який суперечитиме волі і політиці нинішнього західньо-німецького уряду. Відсутність представника Німеччини на Бермудській конференції дається, мовляв, відчувати в столиці західної Німеччини, як новий наявний доказ її ізоляції й нерівности у відношенні до інших держав. — Зате між трьома західними великодержавами панує на Бермудах повна гармонія — запевняє спеціяльний кореспондент „Ню Йорк Геральд Трибюн". Однаково президент Айзенгавер, як прем'єри Англії і Франції Черчил і Лянісль виявили повну однозгідність в засадничому пункті: скріплювати військову силу Заходу в обличчі совєтської загрози і зберігати власний одностайний фронт. Розбіжності в підході до Совєтів виявились тільки тактичного характеру: Черчил і Лянісль вважають, що внутрішні труднощі Совєтів штовхнуть їх на дорогу поважних політичних уступок перед домаганнями Заходу, а президент Айзенгавер вважає, що Совєтська т. зв. нова політика, є старою політикою із новими прикрасами. З тієї розбіжності поглядів вийшов легко компроміс: Черчил не настоюватиме на зустріч „великої чвірки" із Маленковим, здаючи собі справу, що президент Айзенгавер спротивиться такій зустрічі в нинішніх обставинах, а тому погодився на конференцію чотирьох міністрів закордонних справ. Президент Айзенгавер не повторював давньої своєї засади, щоб Совєти проявили свою добру волю ділами, а не тільки словами, і погодився на зустріч трьох західних міністрів закордонних справ із Молотовим, щоб перевірити наочно, наскільки Совєти дійсно готові спільно розв'язувати найважливіші проблеми. Устійнено теж без труду, щоб на цій першій зустрічі 4 міністрів закордонних справ обговорено в першу чергу справу Німеччини, зокрема вільні вибори на терені всієї країни, і щоб не розводити з Совєтами тактикою широкої всеохоплюючої дискусії, яка втягнула б в неї й далекосхідні справи і розплилася б у безплідній політиці.

Публічна опінія підтримує МекКарті в справі закордонної політики

Вашингтон. — На заклик сенатора Джозефа МекКарті, американські громадяни висилають листи й депеші до Білого Дому, якими виявляють свою підтримку домаганню сенатора, щоб ЗДА не допомагали тим державам, які торгують із червоним Китаєм. Заступник пресового секретаря в Білому Домі Моррей Снайдер повідомив, що до 11 години в суботу, 5. грудня — прибуло до Білого Дому — 7,846 депеш, і що відношення їх трохи більше як 2 до 1 на користь МекКарті. Число отриманих листів становить 1,500. Але МекКарті твердить, що число депеш — два рази вище від того, як подав Снайдер. Сенатор не називає джерела своїх обчислень, і твердить, що Білий Дім дістав уже 8,427 депеш, а від 4,000 до 6,000 депеш вже є в телеграфічному уряді, хоч вони ще не доручені. МекКарті не подав змісту тих депеш. Заступник пресового секретаря Білого Дому Снайдер відмовився зайняти становище до твердження сенатора, заявляючи, що дальші повідомлення в цій справі відкладено аж до понеділка, 7 грудня.

Сам МекКарті, промовляючи через радіо, заявив, що він розходиться з президентом Айзенгавером тільки щодо допомоги тим державам, які торгують із червоним Китаєм, і зовсім не змагає бути популярнішим від президента, бо коли б було так, то тоді відношення депеш і листів напівно було б як 20 до 1 на користь Айзенгавера. Сенатор заявив, що він аґітував під час виборів за Айзенгавером і також тепер підтримує його в усіх інших справах, бо переконаний, що „Айзенгавер — добрий президент".

Внаслідок торнада у Віксбурґу вбито 28 осіб і ранено 230

Віксбурґ, Місс. — Внаслідок жахливого торнадо, яке шаліло в місті Віксбурґ з 28 тисячами мешканців (стейт Міссурі), за дотеперішніми підрахунками вбито 28 осіб і поранено коло 230. Матеріяльні втрати обраховують на 25,000,000 долярів. Червоний Хрест обрахував, що торнадо знищило 937 мешканебудинків, внаслідок чого 1,200 осіб залишилися без даху на голові. Губернатор стейту Гаф Вайт звернувся з просьбою до Вашингтону оголосити це місто тереном, що потребує негайної допомоги. З Білого Дому прийшло повідомлення, що Віксбурґ — це терен катастрофи і тому ця околиця зможе негайно дістати допомогу з федеральних фондів. Найжахливіша сцена відбувалася в кіні, де, крім старших осіб, зібралися були 16 дітей з приводу іменин. Буревій завалив двоповерховий будинок і впродовж 3½ годин діти були засипані, поки їх поліція і національна ґвардія не відкопала.

Гостріші закони й кари для податкових переступців

Вашингтон. — Конгресова Підкомісія Способів і Метод, що розглядала податкові переступи в попередніх роках, домагається підвищити грошову і тюремну кару для тих осіб, які обманюють державну скарбницю при вплачуванні податків. Ця комісія закінчила своє дворічне слідство і домагається гостріше карати всіх тих, які при плаченні податків подають невірні зізнання. Підкомісія вимагає, щоб податкові урядові сумлінніше обраховували суми, які звільняються від оподаткування.

ПЛАСТУНИ ВІДБУЛИ СВІЙ ДРУГИЙ КРАЙОВИЙ З'ЇЗД

ВИХОВНІ И ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ — ГОЛОВНІ ТОЧКИ НА ПОРЯДКУ НАРАД; В. МАСЮК — НОВИЙ ГОЛОВА ПЛАСТОВОЇ РАДИ, ІНЖ. М. РАКОВСЬКИЙ — ГОЛОВА ПЛАСТОВОЇ СТАРШИНИ; Д-Р Я. ПАДОХ ПРОВОДИВ НАРАДАМИ, В ЯКИХ ВЗЯВ УЧАСТЬ ТАКОЖ ВЕРХОВНИЙ ПЛАСТУН ПРОФ. С. ЛЕВИЦЬКИЙ

Ню Йорк. — Виховні і організаційні проблеми були головним предметом нарад Другого Крайового З'їзду представників Організацій Української Молоді „Пласт", який відбувся минулої суботи й неділі, 5 і 6 грудня в залі Менгеттен Плаза і в якому взяло участь коло 150 осіб, з того 60 делеґатів з 28 пластових осередків зі стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсилвенія, Меріленд, Конетикат, Ілинойс, Мішіґен, Міннесота, Огайо і і. Нарадами, які відкрив дотеперішній голова Крайової Пластової Ради д-р Юрій Старосольський, проводила обрана Президія з д-ром Ярославом Падохом на чолі та з Марією Масюк, М. Бажанським, Неонілею Сохан і В. Мочулою у складі. В нарадах взяв участь заслужений піонер українського пластового руху, Верховний Пластун проф. Северин Левицький. Із звітів з дотеперішньої праці виходило, що Пластова організація в цій країні нараховує тепер коло 30 осередків в цілій країні і коло 2,300 пластунів і пластунок. Головна праця Пласту полягала в широкій виховній активності та опіці над молоддю, зокрема в зразковій організації та переведенні літніх таборів, через які перейшли сотні молоді та які впродовж відносно короткого часу існування в цій країні набрали вже найбільшої популярности не тільки серед молоді, але й серед старшого громадянства, головно батьків, які з найбільшим довір'ям висилають до тих таборів своїх дітей. Оборот пластової каси впродовж останніх трьох років доходив пересічно до 15,000 долярів річно. Пластуни мають свій окремий Відділ Українського Народного Союзу, який нараховує сьогодні 163 члени і належить до найсолідніших і найактивніших Відділів в цій організації. Дальше поширення та збільшення того Відділу УНС було одною з точок нарад З'їзду. В результаті З'їзду обрано нові керівні органи організації, що складаються з дорадчо-надзірної Крайової Пластової Ради та виконної Крайової Пластової Старшини. До Пластової Ради, яку очолює п. В. Масюк з Філадельфії, крім нього увійшли: Гр. Бобків, Дарія Бойчук, Ірина Кравців, Олександер Бережницький, Зенон Корчинський, Ю. Ференцевич, Володимира Дереш, А. Копистянський та М. Кавка. До виконної Пластової Старшини, яку очолює інж. Мирослав Раковський, крім нього, увійшли: Ольга Кузьмович (крайова комендантка пластунок), Тарас Дурбак (крайовий комендант пластунів), Роман Скочдополь, Іван Скочиляс, Леся Храплива, Василь Мочула, Лев Добрянський (не тотожний з головою УКК) та Ярослав Рубель. Крім того обрано ще Крайову Раду Чести, до якої увійшли: проф. Ю. Каменецький, Ярослав Рак, А. Артимович, Катя Довбенко та Мирослав Терлецький. З'їзд ухвалив резолюції, в яких „лучиться серцем з Україною та всім українським народом, що стоїть в духовій і фізичній боротьбі проти наїзника, нашого ворога та ворога всього світу"; „схиляє голови в пошані перед Борцями, що впали в боротьбі за Віру та Волю" і зокрема „пересилає дружнє Скоб усім пластунам, що на Рідних Землях своєю поставою доводять вірність пластовій ідеї служби Богові і Батьківщині". В дальшому в резолюціях передається привітання пластовому товариству в світі та його керівникам, стверджується, „що Пласт у ЗДА є нерозривною частиною Українського Пластового Руху в цілому світі" та підкреслюється важливість „виховання молоді в дусі пластових ідеалів — вірности Богові і Батьківщині". В рямках З'їзду відбулася на закінчення першого дня нарад спільна вечеря, під час якої д-р Ю. Старосольський виголосив промову на тему „елітарности в Пласті", Верховний Пластун проф. С. Левицький промовляв на актуальні теми підготови молоді до поборювання життьових труднощів, а пл. сен. Рогатинський розвеселяв учасників вечері своїми заввагами „в кривому дзеркалі". Пластовому З'їздові передано низку привітів, в тому числі й від Українського Народного Союзу та „Свободи".

Іран і Англія відновили дипломатичні взаємини

Тегеран. — Появились одночасно англійський і іранський ідентичні комунікати про відновлення взаємних дипломатичних зв'язків. В комунікатах зазначено, що дальші нормальні дипломатичні взаємини облегшать полагодження затяжного спору між цими двома державами у справі націоналізованих копалень нафти в Ірані, що були власністю Англо-Іранського Товариства, фактично в руках англійців. Відновлення дипломатичних взаємин з Англією викликало протест збоку іранських право-націоналістичних кіл. Лідер мохаммеданських фанатиків, старенький Аятуллах Кашані — видав до населення заклик, щоб іранці, на знак протесту, носили на рамені чорну опаску. Юрба протианглійських іранців з такими чорними опасками на рукавах пробувала зорганізувати на вулицях Тегерану демонстрацію, але військо негайно здушило цю спробу, виаретувавши частину демонстрантів, а решту розігнавши. Вісім вантажних авт з військом відновили повний порядок в столиці Ірану. Два вантажні авта повні вояків виїхали охороняти будинок англійської амбасади. Закордонні кореспонденти повідомляють, що ворожа реакція на політику нового уряду в справі замирення з Англією була дуже слаба і що уряд генерала Загеді цілком опанував ситуацію в країні.

Арештування бувшого кубинського президента

Маямі, Флорида. — Бувшого кубинського президента Карлоса Пріо Сокарраса і його бувшого міністра внутрішніх справ Секунда Курті арештовано за те, що вони в нелегальний спосіб вивозили зброю і воєнне приладдя з ЗДА до Куби. Їх обох випущено на волю за кавцією 75,000 долярів. Вони мусіли залишити свої становища 10 березня 1952, коли під час безкровної революції Фульґенсіо Батіста захопив владу на острові Кубі. Окружний прокуратор ЗДА Джеймс Л. Гімартін твердить, що обидва арештовані купували й вивозили зброю на те, щоб провести нову революцію на острові Кубі.

Ню Йорк вже десятий день без часописів

Ню Йорк, Н. И. — Ню Йорк вже десятий день не має часописів, бо спілка фотограферів, яка почала страйк ще 28 листопада, не відступає від домагання 7.50-долярової підвишки на тиждень. Видавці запропонували тільки 3.75-долярову підвишку. У зв'язку з страйком терплять не тільки 5,500,000 читачів, але й власники крамниць, які не можуть рекламувати свої товари. 6 грудня почала знову виходити щоденна газета „Ню Йорк Геральд Трибюн", яка 30 листопада припинила своє видання, щоб не перешкаджати переговорам між страйкарями та видавцями. „Трибюн" появляється тільки на восьмох сторінках і приносить тільки найважливіші вісті, без торговельних оголошень.

● У Вашинґтоні відбувається конференція, в якій беруть участь 1,600 осіб — науковців і виховників. Ця конференція нараджується, як зберігати воду, землю, мінеральні багатства та ліси. Обговорюватимуть також питання: „Чи можна виграти або програти війну впродовж одного місяця?"

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ЗАХОДИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЮВІЛЕЙНОГО ФЕСТИВАЛЮ УНС

Ню Йорк. — Свого часу вже повідомлено, що для відзначення 60-річчя Українського Народного Союзу, яке припадає в наступному, 1954-му році, в Ню Йорку створився окремий Метрополітальний Ювілейний Комітет, що його очолює голова УНС п. Д. Галичин, та який веде підготову для влаштування відповідної ювілейної імпрези, для якої вже задатковано репрезентативну Карнеґі Голл на 16-го травня 1954. Імпреза складатиметься з двох частин: концертової і „фестивальної" на зразок недавніх величавих „Гомонів України", що їх влаштовувала молодь. В першій, концертовій частині, мали б виступити з відповідною програмою об'єднані українські хори метрополії, диригентуру над якими погодився перебрати диригент „Думки" п. Олександер Міщук. Для організації об'єднаних хорів відбулися минулої п'ятниці, 4-го грудня, перші наради, Нарадами проводив Д. Галичин. Між учасниками нарад були м. ін. п. О. Микитюк, проф. Р. Савицький директор Музичного Інституту, проф. І. Недільський, п. О. Стецура, С. Марусевич, п. М. Фатюк з Йонкерсу (він, разом з проф. Т. Каськовим з Нюарку та п. Т. Онуфриком з Ню Йорку належав до славної „сімки" пок. Кошиця і Гайворонського), проф. п. Ольга Дмитрів, Є. Крук, Р. Набережний та інші. Деякі пп. диригенти виправдали свою неприсутність тим, що були перешкоджені професійними обов'язками. На нараді заторкнено та обговорено низку організаційних і програмових проблем, про що окремо будуть повідомлені довколишні хори та їх диригенти. Чергові наради в тих справах відбудуться в неділю, 20-го грудня, о год. 6-ій вечор, про що теж будуть ще окремі повідомлення. Приявні на нарадах висловили багато оптимізму щодо можливостей підготови переведення імпрези, що двигнула б наше культурно-мистецьке життя на новий високий рівень.

Відпруження в італійсько-югославському спорі за Трієст

Рим. — Офіційно проголошено рішення урядів Італії і Югославії негайно приступити до евакуації додаткових військ, що ними їх обидві держави обсадили були свої, довжиною 75 миль, безпосередні кордони в обширі Трієсту з кінцем серпня і в початках вересня ц. р., у зв'язку із спором за Трієст. Сталося це після довшої безпосередньої розмови італійського прем'єра Пелли з югославським амбасадором в Римі. Італія погодилася водночас скасувати деякі господарські розпорядження, що забороняли продавати Югославії стратегічні матеріяли. Ці рішення свідчать про поліпшення атмосфери в обох країнах, бо коли в половині жовтня ц. р. Пелла запропонував відкликання війська з кордону, то Тіто назвав тоді цю пропозицію „гіпокризією". Це рішення обох держав прийшло минулої п'ятниці, коли на Бермудах розпочалася конференція „великої трійки". На Бермудській конференції рішено вислати до Італії і Югославії формальне запрошення на конференцію 5-ти держав у справі остаточного полагодження спірного питання про Трієст.

В АМЕРИЦІ

● **За час десятимісячного урядування президента Айзенгавера** найбільше число жінок зайняли високі державні становища. Зросло число жінок в дипломатичній службі (кількасот жінок, між ними дві амбасадорки), а на державних становищах нараховують коло пів мільйона жінок.

● **Дирекція Адміністрації** Закордонних Операцій висилає п'ять урядничок до Европи, які контролюватимуть розподіл американської харчової допомоги під час Різдвяних свят.

● **58-річний чемпіон боксу** Джек Демпсі і 42-річна Гармон Спенсер Оґест повідомили про свої заручини. Гармон Оґест одружується втретє, а Джек Демпсі — вчетверте. Він не бідний, а вона має... 35 мільйонів долярів. Пані Оґест каже, що їй нарешті пощастило знайти справжнього мужчину.

● **Шеф Об'єднання Штабів** адмірал Артур Радфорд заявив, що ЗДА не сміють розбудовувати тільки одну ділянку своєї військової сили, бо в малій і великій війні потрібні будуть наземні війська, летунство, фльота, підводні човни і всі інші роди збройної сили.

● **Бувший президент** Гаррі Труман, промовляючи на обіді Комітету Наукового Інституту імени Вайцмана, заявив, що ЗДА мусять зробити все можливе, щоб замирити Ізраїль і арабські держави, бо теперішнє напруження загрожує світовою катастрофою.

● **Пані Флоренс П. Іґлетон** з Нюарку залишила мільйон долярів як фундацію для Жіночої Колеґії, де вчили б політичних наук і державної адміністрації. Пані Іґлетон мала 83 роки, — вона вдова по лікареві.

В катастрофі 4 турбових літаків згинули 4 пілоти

Марієтта, Джорджія. — За кілька миль від летовища розбилися чотири турборакетні літаки, вертаючись із тренувальних летів до Маямі на Флориді. Ця катастрофа дивна тим, що всі літаки згинули в такий самий спосіб, як перший літак, яким пілотував капітан Айдон М. Годж. Ніхто з чотирьох пілотів не повідомляв через радіо про жадні дефекти, лише капітан Годж за кілька хвилин перед катастрофою сповістив, що задуму приземлюватися на летовищі. Всі пілоти під час катастрофи були з літаків викинені і загинули, а літаки згоріли. Один літак налетів був на будинок. Небо було вкрите хмарами, але не хмарність спричинила катастрофу. Слідство в цій справі продовжується.

В СВІТІ

● **Президент Айзенгавер** і французький міністер закордонних справ Бідо були в неділю у церкві в Такерс Тавні, столиці Бермудів. Французький прем'єр Лянісль лежав, сильно перестуджений. Коли спитали Черчила, чи не хоче він також піти до церкви прем'єр Британії відповів: „Я і так внедовзі побачу свого Сотворителя".

● **У вівторок 8 грудня**, в роковини проголошення догми про Непорочне Зачаття, відбудуться в Римі величаві релігійні маніфестації з нагоди удекорування квітами статуї Божої Матері на Еспанському майдані. Цією церемонією проводитиме сам римський папа Пій XII. З цієї нагоди папа виголосить через радіо промову. У Римі є понад 80 церков, присвячених св. Марії.

● **Англійський фреґатний корабель** „Флямінґо" вирятував на Арабському морі корабель „Нарам Пасса", що його захопила була піратська банда, стероризувавши його індійську залогу. Залога „Флямінґа" здобула піратський корабель, заарештувавши понад 20 піратів. Корабель взято на линву і затягнено до порту Аден.

● **Прем'єр Ізраїлю Давід Бен Ґуріон** зголосить у вівторок офіційно свою димісію на руки президента Ізраїлю Бена Цві, але погодиться урядувати так довго, поки нового прим'єра не затвердить парлямент. Бен Ґуріон є першим і одиноким досі прим'єром відновленої жидівської держави. Припускають, що його наступником буде міністер закордонних справ Шаретт.

● **Кардинал Спелман**, найвищий американський достойник католицької Церкви, проведе найближчі Різдвяні свята знову, як і в два попередні роки, серед вояків у Кореї. Він прилетить 22 ц. м. до Токіо і буде в Кореї до 3 січня.

● **Совєтський лінійний корабель** „Совєтскій Союз", давніше німецький кружляк „Ганза", 21,000 тони посмности, впав — як запевняють німецькі джерела — жертвою саботажників під час направи в доках порту Вартемюнде. „Ганза" була затоплена під час останньої війни і Совєти видобули її з дна Балтику. Саботажники буцімто перерізали линви, на яких закріплено „Совєтскій Союз" в доках і він перевернувся й затонув.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА ПОВНИЙ УСПІХ

Ми — в останньому місяці цього передконвенційного і передювілейного для Українського Народного Союзу 1953-го року. З кінцем минулого року УНСоюз нараховував 68,494 члени, а з початком цього року Головний Екзекутивний Комітет УНС проголосив був „передконвенційну кампанію", завданням якої було поробити відповідні заходи, щоб до наступної конвенції, яка відбудеться в половині ювілейного 1954-го року у Вашингтоні, збільшити кількість членства цієї основної організації американських українців до 75,000.

Як виглядає дотеперішній перебіг кампанії від початку року? Рух членства в поодиноких місяцях був відносно великий, але самий приріст членства, якщо зважити на спеціяльну кампанію та організаційні можливості, був замалий, в кожному разі відносно малий. І так ряди членства в поодиноких місяцях збільшувались: в січні — на 72 члени, в лютому — 55, в березні — 220, в квітні — 108, в травні — 196, в червні — 107, в липні — 76, в серпні — 63, в жовтні — 277. Вересня ми не забули, ми тільки його пропустили, бо це був місяць, в якому за останніх 19 років кількість членів УНСоюзу не збільшилася, а, навпаки, на 39 членів зменшилася. За листопад остаточного підрахунку ще не зроблено, але збільшення членства не буде відбігати від пересічного в попередніх місяцях.

З цих підрахунків виходить, що за перших десять місяців цього року УНСоюз збільшився на 1,195 членів. Для вияснення треба додати, що це не є всі новоприєднані члени, а тільки „чистий прибуток". Іншими треба було покрити досить значні в цьому році втрати в членстві внаслідок смертности, суспенз і т. п. В кожному разі дотеперішній перебіг кампанії дуже відстає від наміченої попередньою конвенцією мети, щоб до ювілейної конвенції в 1954 році збільшити Союз до 75,000 членів.

А проте, справу, хоч і дуже трудну до здійснення, ще не можна вважати за перерішену. Наступний рік — це ювілейний рік УНСоюзу, 60-річчя його заснування. З тієї нагоди приготовляються всілякі відзначення та святкування і можна припускати, що будуть пороблені відповідні заходи також в організаційній ділянці. Але тепер перед членством УНС і, зокрема, перед організаторами й урядниками поодиноких Відділів стоїть безпосереднє завдання на найближчу мету: **докласти всіх зусиль, щоб новий, свій ювілейний і конвенційний 1954-ий рік зустрів УНСоюз бодай заокругленою кількістю 70,000 членів.** Щоб це досягнути, необхідно впродовж останніх трьох тижнів цього місяця придбати бодай 700 нових членів, — 300 до потрібної ще 70-ої тисячки і стільки ж на покриття евентуальних втрат.

Чи можна це досягнути? Цілком певно, і навіть без більших зусиль. Якщо б тільки кожний з існуючих 500 Відділів УНС постарався в цій останній цього року „рунді" придбати бодай одного-двох нових членів. На це є спеціяльні нагоди і потреби. В цьому місяці відбуваються річні збори Відділів з вибором нових урядників. Нехай ніхто з урядників не прийде на ці збори „голіруч", але принесе бодай одну-дві аплікації. Крім того, в січні буде проголошений в „Свободі" окремий список тих осіб, які спричинилися до збільшення рядів членства УНС, що цілком певно матиме відповідний вплив і на вибір делегатів на ювілейну конвенцію, який відбудеться в січні. Все це нагоди, яких жаден свідомий член УНСоюзу і нашої спільноти не повинен пропустити, але на це треба собі теж заслужити активною працею.

Про потреби дальшого зростання УНСоюзу новими членами не приходиться говорити, зокрема в цих рішальних для української справи часах. Ці потреби більше, ніж наявні. Дальший ріст УНСоюзу — це рівночасно ріст авторитету американських українців, пожвавлення їхньої всебічної діяльности, збільшення їхньої жертвенности на народні цілі та дальша консолідація нашої спільноти. Тому, в національному та власному інтересі треба докласти всіх зусиль, щоб три останні тижні цього місяця використати якнайповніше для дещо занедбаного в попередніх місяцях завдання передконвенційної організаційної кампанії УНСоюзу напередодні 60-річчя його відданої та жертвенної служби американсько-українській спільноті, нашій прибраній американській Батьківщині та нашому героїчному українському народові і його визвольній справі.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІТИЧНА ДУМКА У СЛІПОМУ КУТІ

Був час, коли, здавалося, політична думка польської еміґрації почала визволятися з давніх тенет ягайлонського великодержавництва з місійним милозвучним гаслом „За нашу і вашу свободу", що в практиці означало колонізацію і польонізацію всіх непольських етнічних земель і перетоплювання їх в однонаціональну польську державну територію. Здавалося, що удар, якого зазнала Польща у другій світовій війні, захитав до самих основ тією доктриною культурницького месіянізму у відношенні до „нижчих" народів-сусідів Східньої Европи, — доктриною, яка червоною ниткою тяглась від сєнкевичівського Заґлоби аж до Поплавського та Дмовського і всієї політики післяверсальської Польщі. Здавалося, збанкротувала теорія, що єдиним поважним ворогом Польщі є Німеччина, і що Польща може існувати тільки, як великодержава з українсько - литовсько - білоруськими землями в своїх кордонах, в союзі з Росією — проти України і проти Німеччини. Якщо вже забулася наука розподілів Польщі з 18 сторіччя, то де і коли польська політична думка могла дістати нагляднішу і страшнішу науку, як дістала її в рр. 1939/45 у другій світовій війні!? Коли вона могла краще переконатися, що є річчю цілком виключеною, щоб самостійна польська держава могла втриматися на довший час між колосами-державами Німеччиною та Росією, і що єдиний шлях закріпити існування польської держави є тільки в розчленуванні російської імперії на національні держави, в першу чергу на Україну, і в союзі з Україною проти Росії!

І тому дійсно серед польської еміґрації щораз голосніше почали лунати здорові голоси. На сесіях польської офіційної Ради Народової в Лондоні були промови й інтерпеляції у справі конечности наладнання добрих взаємин з українцями, а у відповідь падали — хоч і в дуже обережній формі — прихильні і пристойні заяви членів еміґрантського польського уряду по цій самій лінії. Стаття поета і діяча Лободовського у паризькій „Культурі", яка стільки наробила шуму (про „кондомініюм" на спірних землях) не була випадковим явищем, бо стояла у тісному зв'язку з загальними польськими настроями і численними іншими пресовими голосами, ліпшими чи гіршими, глибшими чи плиткішими, проте зродженими з почуття, що польська політична думка повинна шукати інших шляхів, ані ж ті, що ними тупцювала в минулому, дотупцювавшись до повної катастрофи. І ці настрої знаходили прихильний відгук по українському боці. При всьому українському, аж надто оправданому недовір'ї до реально-політичної вартости польських заяв, в українському громадянстві ніколи не переводилась думка, що 1) ворогом України число 1 є Росія, 2) Україна так само не може вести війни одночасно проти Польщі, Росії а може й інших сусідів, як не всилі вести війну Польща проти Німеччини, Росії і непольських народів у Польщі і 3) тому треба шукати можливости створення спільного фронту всіх уярмлених нині Росією народів, між ними й з польським народом. Простою консеквенцією польської і української нинішньої трагічної ситуації і польського й українського історичного минулого було відкидати тезу колишнього польського соціял-демократа Гавзнера зі Львова, що „тільки дорогою меча можна вирішити наш спір" і, думаючи державницькими категоріями, спокійно і безпристрасно міркувати разом із керівниками польської політичної еміґрації про ліквідацію обопільною умовою спору за західньо-українські землі, що їх в польській термінології названо „східніми кресами". Ясно, що це преважна і прескладна проблема, але ж політика і державницький розум існують саме для розв'язування найважчих проблем, і тут теж напевно існують можливості такі, які йшли б по лінії державницького розуму обох народів, без „запродання" і „зради" одного другому. І тому теж і по українському боці почали вестися публічні дискусії, появлялись дискусійні статті про можливість польсько-українського перемир'я і нав'язались вже деякі контакти між відповідальними керівниками обох політичних еміґрацій. Покійний д-р Степан Баран писав за який рік перед своєю смертю в одному приватному листі: „Ще ніколи в історії не було такої доброї атмосфери і такої доброї коньюнктури для замирення між українцями і поляками, як тепер".

Усе це ввірвалось, як ножем врізано. Увірвалось не з української, а виключно з польської вини. Склалися на це дві головні причини. Поперше, у польській еміґрації, поділеній на три табори (лондонський — Ради Народової, паризький — Ради Політичної і американський — Міколайчика) почалися консолідаційні заходи. В цих заходах, що їх очолював генерал Соснковський, спільний кандидат лондонського й паризького центрів на наступника Авґуста Залєського на становищі президента на вигнанні, — розсварені групи спершу устійнювали, як це звичайно буває, безспірні спільні точки, що допомогли б створити спільну плятформу. До них зараховано відразу закордонну політику, базовану на принциповій вимозі кордонів Польщі з-перед вересня 1939 року. В офіційних заявах про пляновану консолідацію, що мала створити т. зв. уряд національної єдности, заговорено знову про „східні креси", про Львів і Вильно, як польські міста, що мусять належати до Польщі, заговорено знову тільки мовою давнього політичного максималізму, без найменшого натяку на те, що в цій справі мають щось сказати також інші народи, в першу чергу українці, і що Львова та Вильна не зможуть дістати поляки інакше, як тільки новим листопадом 1918 року і новою „самовільною акцією" генерала Желіґовського, тільки з іншими потенціялами. Подруге, на очах почала відроджуватись німецька сила. У зв'язку з цим залунали альянтські голоси, що Захід (головно Англія і Америка) ніколи не затверджував кордонів Одри-Нісси. Щораз яскравіше виринає можливість, що Польща може втратити так звані „відзискані землі" на Заході, але наче автоматично скріпились польські надії, що Польща дістане в „рекомпенсату" назад Львів і Вильно.

І ось ці дві головні причини склались на те, що польська політична думка завернула назад на позиції Заґлоби, Дмовського і різних „Обозів Вєлкєй Польскі" та „Обозів З'єдночення Народовеґо" й ідеології „Корпусу Поґраніча". В польській пресі замовкли голоси про потребу приязни з українцями, — хібащо дехто з поляків уявляє собі цю приязнь так, що українці з поклоном подадуть їм на тарелі Львів з Тернополем, Луцьком і Рівним. Зате теперішній голова польського Стронніцтва Народового (стара польська ендеція), д-р Тадеуш Белецький був оваційно оплескуваний, коли перед тисяччю поляків у лондонському Тавн Голлі, на маніфестації з нагоди 60-ліття Ліґи Народової, заявив наприкінці жовтня ц. р., що „відбудування польської держави над Одрою, Вислою і Збручем, а не над Темзою, є вдруге віссю наших заходів, думок і боротьби, наших усіх починів". У перших рядах залі сиділи репрезентанти всіх польських політичних партій і груп: може формально плятформа польської ендеції їх не зобов'язує, але їхня фактична нинішня постава зрівнює їх з тією плятформою і доказує, що вони ні трішки не стараються вирвати польську політичну думку з тенет тих фантасмаґорій, які диктують віру в тривкість польських кордонів над Ніссою і Збручем. Ясно, що українці мусять рахуватися з фактом перебування польської політичної думки у тому її давньому сліпому куті месіяністичної меґаломанії і підходу до українських і литовсько-білоруських земель, наче до земель польських, і відповідно формувати власні настрої і власну політику.

БРАТАННЯ „НІКС ҐУТ"

Не тільки Кириченко, Тичина, Стефаник та їм подібні розпинаються, закликаючи до братання із „старшим братом", але всі ті, які ще недавно кричали по вулицях Берліну та Відня „ура, ура" та знімали з рук населення „трофеї" у вигляді годинників, працюють для „братання" з німцями. І не тільки в окупованій частині Німеччини, але також і в Австрії заснували Совйти товариства німецько- та австрійсько-совєтської приязни.

Але не допомагає в цьому „братанні" навіть самий кремлівський блазень Ілля Еренбурґ, якого врядигоди висилає Кремль не тільки на різні „конґреси миру", але й на репрезентаційні свята товариств „... совєтської приязни". І так недавно сповіщав один комісар поліції, який втік із східньої зони Німеччини у західній Берлін, що на одних сходинах „приязни" в Галле якісь „вороги народу" почали кидати смердючки, свистати та кричати „пфуй", і в цей спосіб було зірвано „братання на приязнь". Преса про це не писала, а комуністи говорили, що це була справа саботажників, яких вислав Аденауер і Айзенгавер, розуміється, на те, щоб викликати війну.

Справа „братання" та „приязни" в Австрії, а докладніше сказавши у Відні, стала на якийсь час предметом розмов і дісталася на сторінки преси. Одного сірого листопадового дня велика заля віденського Концертового дому світила компромітуючими пустками. В почесній льожі сидів похнюплений високий совєтський комісар Іллічов. Не допомагала нічого оґріта та гарна заля і вільний вступ. Ще треба сказати, що це були не якісь перші-ліпші сходини, а урочисті збори з нагоди „тижня австрійсько-совєтської дружби", який відзначається вже кілька років в місяці листопаді. А до цього „старший брат" подбав уже про те, щоб програма цього свята, полишаючи політично-пропаґандивну сторінку на боці, була багата та мистецька. Музика Шуберта та Штравса, віденський хлоп'ячий хор, славний на цілу Европу балет віденської опери, а в кінці величезна балалайкова оркестра, яку „старший брат" привіз спеціяльно аж з Москви. Совєтські музики, цим разом не в „родімих рубашках", а в нових смокінґах та блискучих лякерах, диригент та солісти у фраках, і вся совєтська делеґація в чорних одягах, не змогли зігнати хмари з обличчя Іллічова. Промову виголосив президент „Української Академії наук, проф. Паладін, що, як пристало „молодшому братові" раз-у-раз цитував Леніна, Сталіна, Маленкова та уривки з постанов московського Центрального Комітету Компартії.

Товариство австрійсько-совєтської приязни, яке має свої філії і в інших містах Австрії, є лише одним з інструментів, при допомозі якого ширить Кремль комуністичну пропаґанду. До управи цього товариства належать з австрійської сторони визначні громадяни, члени культурних організацій та урядових партій, але сьогодні відіграють вони тільки пасивну ролю. Дійсними активістами є тільки комуністи, в більшості такі, які перейшли вишкіл у „старшого брата" і які пильно виконують доручення МГБ.

Кремлівські аранжери ведуть свою роботу по-мистецьки. В цих товариствах говориться мало про політику, а більше про мистецтво та культуру. А вслід за цим організуються з рамени цього товариства поїздки в „наукових цілях" до Совєтів. Учасники цих поїздок переходять на повне утримання влади. А що вони бачать „в раю", то це вже є річ відома. Розказував мені один наш такий прогульковець. Було це за часів т. зв. українізації. З Києва чи Харкова повезли „господарі" „гостей", гарними автами в околицю. В дорозі з одним автом щось таке „сталося". Шофер (енкаведист) починає направляти авто. Направляє так довго, аж надходить, зовсім „випадково", якийсь селянин, в білій сорочці, в нових штанах, і ведучи на мотузку дві гарні корови. Селянин спиняється, так собі з цікавости ,біля авт і розповідає гостям, як то він колись за царя вмирав з голоду, а тепер має ці дві корови, добру хату і все, що треба. Живе „радісно і щасливо". Та ледве вспів відійти цей „селянин" з двома коровами, а вже надходить „випадково" з одної хати дівчина з коромислом на плечі та з коновками. Будний день, а вона в гарній вишиваній сорочці, червоні маки в волоссі, на ногах чобітки. Такого вигляду не повстидалася б і славної пам'яті Марія Заньковецька, на українській сцені.

Остання така поїздка з Австрії до Совєтів стояла під проводом віцепрезидента Державної Ради, професора Люґмаєра. Після свого повороту зі Совєтів (гостювання тривало три тижні) заявив цей професор на пресовій конференції, що „ми набрали враження, що там поводиться людям дуже добре". Ця подорож Люґмаєра, яка мала приватний характер, викликала в публічній опінії критичні завваги. Бо загал вважає, що такі поїздки не на часі, принаймні так довго, як довго Совєти тримають у себе австрійських воєннополонених.

Ці тижні австрійсько-совєтської „дружби" покінчилися останнього місяця листопада. Москва сподівалася, що вони принесуть значні успіхи, беручи під увагу ще й деякі полегші збоку Совєтів (скасування цензури, міжзональної контролі, окупаційних коштів і т. п.). Але цей розрахунок виявився зовсім помилковим. Бо загал населення інтересувався цими тижнями дуже мало, в кожному разі не більше, як в попередніх роках. Причиною цього є факт, що політична дійсність виглядає зовсім інакше як голословні фрази, які лунають на таких тижнях приязни. І цей настрій не зміниться, аж доки совєтська армія залишить австрійську землю.

Нестор

Проф. Б. Мартос

НЕБЕЗПЕЧНИЙ МОМЕНТ

(Спогад)

Осінь року 1917. Політичний вплив і авторитет Української Центральної Ради щораз зростав. Її Генеральний Секретаріят уже встиг організуватися як слід, і зв'язок його з губерніяльними та повітовими урядовими установами щораз міцнішав.

Вже начальник Київської Військової Округи, що весь час ставився вороже до Центральної Ради, виїхав з Києва із своїм штабом невідомо куди; а Військовий Генеральний Комітет при Центральній Раді призначив начальником Військової Округи полк. В. Павленка.

Тим часом у Петрограді владу захопили большевики під проводом В. Леніна. Генеральний Секретаріят і більшість членів Центральної Ради цілком ясно розуміли, що між Центральною Радою й большевиками не може прийти до згоди (резолюція 8 листопада н. с. осуджувала повстання большевиків у Петрограді).

Спираючись на постанову 3-го Всеукраїнського Військового З'їзду (10 листопада н. с.) про необхідність негайного проголошення Української Республіки, Центральна Рада готувалася до проголошення свого Третього Універсалу.

Тим часом ситуація в самому Києві була дуже небезпечна з огляду на вороже ставлення місцевих большевиків до Центральної Ради. Правда, в Києві, як і взагалі в Україні, большевиків було мало, але вони були дуже активні і мали підтримку збоку окремих полків київського гарнізону, що складалися з великоросів.

І тут, як грім, приходить вістка з Бердичева ,що головне командування Південно-Західного фронту вислало проти Центральної Ради т. зв. „ударні батальйони".

Я був тоді товаришем генерального секретаря земельних справ і в засіданнях Генерального Секретаріяту участи не брав; але, якщо не помиляюсь, 18/II н. с. генеральний секретар М. Савченко-Білинський попросив мене піти замість нього на засідання. Тут з доповіді ген. секретаря військових справ С. Петлюри я довідався, що ударні батальйони не змогли використати залізницю, бо залізничники, в своїй масі українці, на заклик Ген. Секретаріяту оголосили страйк. Взамін ударних батальйонів головне командування Півд.-Зах. Фронту вислало кілька кавалерійських полків, що складалися з великоросів, і ті полки вже виступили в напрямку на Київ. Наші збройні сили готуються дати їм відсіч під самим Києвом.

На генеральних секретарів ця вістка зробила дуже прикре враження, бо кожному було ясно, яка велика насувалася небезпека. Обміркувавши ситуацію, Генеральний Секретаріят схвалив розпорядження С. Петлюри про зустріч кавалерійських полків боєм; але одночасно постановив нав'язати безпосередні переговори з головним командуванням Півд.-Зах. Фронту і для того вислати когось з генеральних секретарів у Бердичів, де тоді перебував штаб Півд.-Зах. Фронту. Чомусь вибір припав на мене, хоч я тоді й не був ген. секретарем, а тому не був як слід в курсі подій і обставин.

Зараз же після засідання, пізно ввечері, я й виїхав на Бердичів.

Залізниці стояли, і тому довелося їхати автом. Зі мною разом їхав, здається, помічник військового комісара Мик. Григоріїв, який в дорозі мав дати мені деякі важливі інформації. Дорога нам випала дуже тяжка: йшов дощ із снігом, віяв холодний вітер, і ми мерзли, бо були одягнені легко. На шосе було багато вибоїв, і старе авто кілька разів псувалося. Доводилося довго чекати, поки шофер направляв, а треба було зробити більше як 100 кілометрів. Тож дорога тривала кілька годин, і приїхали ми до Бердичева аж пізно вночі. Зате я довідався від свого подорожнього товариша, що головнокомандувач фронту має прізвище Володченко, отже малорос; що у Фронтовій Раді Військових Депутатів є кілька свідомих українців, між ними кілька старшин; що й голова Ради ставиться не вороже до Центральної Ради, але комісар фронту від Тимчасового Правительства, рос. соц.-демократ Іорданський (пізніше — большевик), напевне займе активно вороже становище.

Нагрівшись і виспавшись у готелі, ми з Мик. Григоріївим зараз же вранці пішли до Ради Військових Депутатів, де я познайомився з головою Ради і кількома військовими українцями, в тому числі з Вдовиченком. На жаль, не знаю ні його імени, ні тодішньої ранги. Всі вони обіцяли мені свою підтримку.

Власне кажучи ,я ризикував тим, що ген. Володченко просто дасть наказ заарештувати мене. Я просив їх у випадку, якби це сталося, зараз же скликати Фронтову Раду Військових Депутатів і вимагати мого звільнення.

Після того я пішов до команди фронту і зголосився до ген. Володченка як уповноважений представник Генерального Секретаріяту Центральної Ради. Після опублікування Другого Універсалу й затвердження Генерального Секретаріяту Тимчасовим Правительством, він повинен

(Закінчення на стор. 3)

Д-р В. Галан, Екз. дир. ЗУАДК

ПРАЦЯ ЗУАДК

(Звідомлення виголошене на зборах Дирекційної Ради у Филаделфії 24-го жовтня 1953)

(4)

„Представники українських установ і організацій, які займаються харитативно-допомоговою діяльністю, на своєму першому зібранні 7 червня 1953 року, оформившись в Координаційну Комісію при ЗУАДК, стверджують, після основного обговорення питань допомоги українським залишенцям в Европі, наступне:

1. Дальше вдержання дотеперішньої допомогової акції для залишенців вимагає зосередження і скоординування харитативно-допомогової акції всієї української спільноти у ЗДА в Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті.

2. Для успішности ведення цієї допомогової акції для українських залишенців є конечним, щоб в Европі існувала і діяла Координаційна Комісія при Европейському Представництві ЗУАДК.

3. Прохається всі українські установи й організації у ЗДА, які займаються харитативно-допомоговою акцією тут в ЗДА, узгіднювати і координувати цю свою діяльність із Злученим Українським Американським Допомоговим Комітетом.

На тому ж засіданні цієї Комісії схвалено проголошення збірки „Самопомочі" з тим домаганням, що зібрані гроші будуть переслані в Европу через ЗУАДК. На жаль, „Самопоміч", яка напевно свій успіх завдячує піддержці ЗУАДК, цієї умови не виконала.

Треба ще додати, що, крім допомоги в Німеччині й Австрії, ЗУАДК веде допомогову діяльність і в інших країнах. Допомогу у формі пакетів КАРЕ приділено в таких країнах: Франція, Англія, Юґославія, Італія, Бельгія, Голляндія, Туреччина, Іран і Індія.

ЗУАДК давав в той час постійну місячну допомогу дружині Отамана Петлюри, дружині професора Дорошенка, 14 працівникам НТШ у Сарселі, а також доривочну допомогу вдові ген. Ом. Павленка, 18 визначним науковцям та громадянам у різних країнах а також в ЗДА і Канаді.

Ми здавали собі справу у нашій праці, що розв'язка питання нашої европейської еміґрації йде в трьох напрямках:

1. Забрати всіх з Европи й уможливити їм почати нове життя в інших країнах.

2. Дати харитативну допомогу всім хворим і немічним, які не можуть еміґрувати.

3. Допомогти влаштуватися і знайти працю тим, які мусіли залишитись.

Бюра праці

Ми розв'язували це питання в двох перших напрямках, а в справі третього вдалось европейському директорові укласти контракт в Женеві про бюра праці, завданням яких є дати і підшукати працю залишенцям. На цю ціль одержано 103,000 австрійських шилінґів для Австрії та 3,600 дол для Німеччини від Високого Комісара. Ще від того ж Високого Комісара приділено на друк Енциклопедії для Німеччини 3,467 дол і таку ж саму суму для Франції: разом це дає 6.534 дол., крім суми для Австрії. Ця сума походить від Фундації Форда, що виносила 2,900,000 дол., переданих Високому Комісареві.

З цієї суми вдержується 2 працівників у Німеччині і 3 в Австрії (дві канцелярії). Ці робітники не лише займаються приділеним їм розшуком зайнять, але й виконують попри це працю ЗУАДК, і це дозволяє ЗУАДК зменшити видатки на оплачення своєї діяльности в Европі. При допомозі цих бюр можна також дістати кредити для наших підприємців у цих країнах.

Розділ Фонду Високого Комісара при ОН не був справедливий, бо з цієї великої суми близько трьох мільйонів долярів ЗУАДК дістав кілька тисяч. Екзекутива робила в цьому напрямі різні заходи, апельовано до д-ра Ґодгарта на конференції в Ню Йорку. Але відповідь була така, що вже згори визначено цей фонд дати великим організаціям, хоч вони й не вив'язались із завдання. Причиною такого малого приділу на наш Комітет є також розбиття нашої еміґрації, яка ще не спромоглась на створення одної організації, що репрезентувала б усю нашу еміґрацію в Европі.

Тепер має ЗУАДК: **чотири** офіси в Німеччині — а саме: головний офіс в Мюнхені — та офіси в Берліні, Ганновері та Штуттґарті — з 15 робітниками. 2 офіси в Австрії (Зальцбурґ та Відень з трьома робітниками. Крім того двох робітників зі ЗДА — адв. Михайло Родик, як европейський директор, та Андрій Дякун — його заступник.

Суспільна Служба

Виконуючи постанови останніх Річних Зборів, ЗУАДК зайнявся побудовою Суспільної Служби так у ЗДА, як і в Европі. Це справа нелегка, бо Суспільну Службу в теперішній час веде у великій мірі держава. Для нас ЗУАДК творить ту державну частину Суспільної Служби, яка завжди потребує повної приватної ініціятиви та загальної співпраці. Ми зорганізували спеціяльний Курс Суспільної Служби, який покінчило кількадесят осіб, під проводом панни Тимошенко. Головну увагу в цій ділянці присвячено дітворі. Зорганізовано дитячий садок, відбуто дитячу оселю літом та поставлено вже перші кроки, які дадуть нам більше сили розгорнути працю в майбутньому. За нашою ініціятивою справу Суспільної Служби підхопила і преса, надруковано в ній вже низку статтей на цю тему, і вважаємо, що все наше суспільство дасться зацікавити цією надзвичайно важливою проблемою.

Треба додати, що і будинок ЗУАДКомітету несе свою участь у Суспільній Службі. Тут відбулись курси англійської мови, тут приміщена школа мистецтва, тут відбуваються лекції Музичного Інституту. В цьому домі влаштована буде виставка праць мистецької школи.

Все це має велике значення для нашого суспільства. Та й Відділ Суспільної Опіки при ЗУАДК виконав велику роботу: перевів різні інтервенції в користь наших громадян перед різними урядовими чинниками, полагодив не одну справу в уряді іміґрації, чи то відносно горожанства, чи то документів.

Крім того при ЗУАДКомітеті створено Комісію Суспільної Служби, в склад якої увійшли: Олена Лотоцька, п-ні Штогрин, Юлія Конюх-Тащук, Оксана Ґенґало, Лариса Тимошенко, Антін Батюк, Василь Шабатура, Павло Дубас.

М. Д. Бачин

НЕРОЗГАДАНА ЖІНКА

Малохто знає, що при суспільній службі в Америці існують подружні дорадники. Держава або різні громадські установи утримують таких дорадників, свідомі ваги родини. Подаємо з журналу „Калір'с" спостереження п. Марґарет Блейр Джанстон з її 18-літньої практики подружого дорадника. Вона — дружина інженера - інспектора, мати двох дітей, працює також в Союзі Церков в Массачузетс, як церковний міністер. Починає відомою анекдотою:

— „Що є подружжя?" — запитав ректор учня конфірмаційної кляси. Учень глипнув збентежено на учителя, потім на ректора. Врешті очі його прояснилися і відповів: — „Подружжя, це місце між небом і пеклом, де чоловіки терплять кари за свої гріхи". — Обурений учитель обізвався: — „Ти помішав подружжя з чистилищем!" — Але ректор втихомирив учителя: — „Може учень помішав дещо з катехизму, але він уточнив досить влучно подружжя."

Більшість чоловіків женяться з однієї лише причини: щоб жити з жінкою. Від часів Адама нічого в тому не змінилося. Багато подруж думає, що вони в пеклі в той час, коли находяться лише в чистилищи, себто терплять тимчасово. Вони змішують звичайні непорозуміння з хоробовими, невротичними недоладностями. Слухайте:

Жінки незбагнуті. Вони не говорять це, що думаютть, і гніваються , коли ви повірите дослівно в те, що кажуть.

Запитання. — „Мері не має ані клаптика логіки". — сказав Джан. — „Я не бажаю, щоб хтонебудь пригадував мені мої уродини!" — „Та ж я так і зробив! Що ж сталося? Дві ночі кам'яна мовчанка. Потім громи і бурі! Ніколи не навчуся здогадувати, що вона хоче. Але я все ж таки попробував збагнути. Вона відповіла: — „Джане — голубчику, я не припускала, що ти це, що я сказала, візьмеш серйозно." — Звідки я міг це знати?" —

Розяснення п. Джансвон: Жінки завжди роблять з кожної справи велике особисте спірне питання. Ти скажеш щонебудь зовсім невинно, і несподівано починається гаряча суперечка.

Другий чоловік скаржився: — „Єдине, що я сьогодні ранком сказав було: — „Знову блинці?!" — Ніодного слова більше. Поспішаючи на залізницю і до праці, я й гадки не мав. Але повернувши вечером додому змучений, застав дружину загнівану. Я заспокоїв її врешті. Тоді вона сказала мені, що я її не люблю, ніколи не любив. Як вона може робити стільки галасу задля дрібнички? — „Знову блинці?!" — це єдині слова, що я сказав. Зрештою, я з'їв ці блинці." —

Можеш сперечатися з дружиною, але щоб ти не зробив, все буде не те, що треба!

Починаєш робити пляни на вакації. Як чоловік вибере весну, дружина каже, що ще природа не розвинулася, нема на що оком глянути. Коли він плянує літо, вона не хоче. Мовляв, загорячо! Пізнім літом треба приготовляти дітей до школи. Так виходять вакації все не в пору. Винаймеш дімок на селі, то нема відпочинку, бо дружина мусить працювати і тут при домашнім господарстві. Коли ж подорожуєш — дружина каже, що за видатки впродовж двох днів, можна б пробути тиждень над морем. Останеш дома. — „Щож то за вакації?! — Чоловік хотів би хоч раз в життю зробити так, як треба!

Жінки все незадоволені. Вони не вміють перейти до порядку денного над дрібницями.

Чому жінки так люблять перетягати речі з одного місця на друге? Богу дякувати дещо в Америці вмуроване в стінах. Чому навіть в лазничці не можу знайти з дня на день, де що буде лежати?

Інший чоловік жалується, що його дружина ніколи не дає йому спокою: все мусить ґдирати. Він приходить змучений додому. Нічого не бажає, лише відпруження, положивши ноги догори. Ще нім повісив капелюха, вже вона заявляє, що це для нього саме добра пора, перед вечерою, скосити траву в огороді, або може радше хоче спершу скупати собачку, а потім щойно косити траву? По вечері, врешті-решт, чоловік засідає за часопис, а дружина плете светер. Ледви прочитав газетні наголовки, а вона вже посилає його на поверх, принести клубок рожевої вовни...

Здається найбільш заклопотані ці чоловіки, що не можуть не журитися про те, що дошкуляє їхнім дружинам.

— „Що напосіло мой дружину?" — дехто запитує. — „Я заробляю добре. Маємо гарний дім, троє чудових дітей та багато всякого люксусу. Що ж вона ще бажає? Чому це безперивне незадоволення і невсипущий неспокій?

Відповідь п. Джанстон: Подружжя починається, коли мужчина і жінка перед Богом і всім світом присягають, що беруть одне другого „на добро і зло". Шлюбний обіт властиво значить: Ніколи не буде Я і ТИ, а буде відтепер МИ.

Багато подруж відчувають чуттєву, розумову і духову єдноту. Достаток заповнених кімнат, мешкання, що вкупі мебльовали, або дім, що будували, чи купували, люксус, без якого, здається, не можемо жити, діти, що підростають, клопоти і гризоти, що перебули спільно, перші непорозуміння, що відійшли в непам'ять, страти, які переболіли, сміх і сльози, втіхи, розчарування і удари долі, що падають спільно на нас, — все те будує почуття спільноти, яку психологи називають ми-почуттям. Це є джерело життєздатности подружжя. Коли це почуття єдности розколюється, тоді починаються подружі непорозуміння. Одно слово, один вчинок, один необачний рух може стати причиною непорозуміння. Лиш на хвилину вони стратили почуття єдности. Один соціолог справдив, що на дві тисячі подруж 29% розломлює спільноту в першім році, 50% продовж двохлітнього часу, а 20% пізніше. Лиш 1% подруж признається, що ніколи не мали розламу їх ми-почуття.

Перша страта почуття спільноти буває хвилева самотність. Медовий місяць кінчиться, коли не переходимо до порядку денного над звичайними суперечками, але оскаржуємо. Коли замість запитати: — „Чи ти це зробив?" — починаємо твердити: — „Ти це зробив!" — Тоді уриваються всякі пояснення. Все починає котитися вділ. По оскарженню приходить ресентимент і нові непорозуміння. Хто покривджений та самотний, стає перечулений, майже дрібничковий.

(Закінчення буде)

УКРАЇНСЬКИЙ КІОСК І СВІТЛИЦЯ НА МІЖНАРОДНІЙ ЖІНОЧІЙ ВИСТАВЦІ

Праця Мистецької Комісії Виставового Комітету на Міжнародній Жіночій Виставці в Ню Йорку начебто кінчається із днем устаткування кіоску і світлиці. Одначе Виставка у цілому це така різноманітна мозаїка, де мистецькі елементи перемішано із практичними, що треба зробити зусилля, щоб сконцентрувати увагу на речах чисто мистецького характеру.

Отже — чого досягла Мистецька Комісія, яка працювала під проводом пані І. Шухевич? Перше й найважніше, що можна із вдоволенням зазначити — це те, що Український кіоск і світлиця вповні відповідали ідеї, яка розуміється під назвою „Виставка Народного Мистецтва". Вони належали до тієї групи, де народний стиль не було порушено ані прихопленням чужонаціональних елементів, ані снагою досягти дешевого ефекту. Всі експонати — чи то давнішого походження, чи то авторства новітніх мистців — були в доброму українському стилі.

Очі розбігались на те все багатство — різьба з дерева, кераміка, вишивки, ткавиво, килими, ляльки. Мотиви, кольористика і техніка різних частин Української Землі. Наче ото люди з усіх усюд позносили своє найкраще. Висновок такий — кіоск не справляє враження цілости, яка являється вислідом задуму, здійсненням якоїсь упляннованої ідеї. Він складається із окремих частин не пов'язаних між собою органічно.

Думається — коли такі виставки мають відбуватися щороку, то підхід мусить бути не як до одноразового показу, а завжди під якимсь аспектом. Насувається кілька тиких ідей, як то: — народне мистецтво в різних періодах нашої історії, вплив мистецьких стилів даної доби на народне мистецтво, народне мистецтво застосоване до церковних прикрас, красві відміни із нав'язанням до центральних клясичних зразків, показ якоїсь красвої особливости у чистому вигляді, що було б добре у світлиці, можна б зосередити виставку коло ідеї доби — як то Княжа доба, Козаччина, коло ідеї столиці — Київ, Львів і т. п.

Все це на майбутнє міркування, а тепер ми були щасливі, що наш куток був таки щиро український, і встановили поступ у порівнянні із минулим роком. І кіоск був більший, і місце краще — показніше і світлиця. А що кіоск не давав враження пожаданої естетичної суцільности, то нагородою за те було артистичне вирішення його окремих частин. — Ось городенська фота, темний дерев'яний таріль, крайка і гуцульський рушник, а там чорний гуцульський киптар. Теракотове вишиття киптаря, синьо - зелене розмалювання тарелів, подільський рушник грають теплими барвами. Обі портії це закінчені, кольорово гармонійні образи. З правого боку різьба — викладані касети, альбоми, притягають велику увагу і зацікавлення, надто макет дерев'яної церкви — праця Чапельського, де прецизійність виконання аж насуває сумніви деяким відвідувачам. У тім відділі на скринці сидить лялька — „Молода" Оксани Лятуринської. Вона така стилізована, що попадає у конфлікт із реалістичним оточенням. Але її довжелезні вії спущені, вона десь не бачить оточення, вона жде свого нареченого, того хто б оцінив її своєрідну незвичну красу. А скільки тих дрібничок, що притягають, примушують вертатись по кілька разів. Вони зібрались у скляній скрині. — Ось яворівська серветка так добре зладжена із круглою касеткою, а ось городенський ткавий рукав на якому затишно туляться бянячки - близнятка, а тут маленькі постаті великих жінок — костюмові студії п-ні М. Гординської. Вони так вдало застосовані до постатей княгині Ольги, княжни Софії Острожської та Раїни Могилянки. Кожний витриманий характер не тільки костюмово, але в цілій поставі й обличчі. Їм багато уваги приділюють відвідувачі, які фахово розуміють мистецтво костюму.

Старовинним експонатам, які притягали увагу знавців, був мосяжний триптих — ікона подорожніх та мосяжний гуцульський хрестик до намиста — обі речі власність п. І. Шухевич.

Із популярних експонатів, попри вишивок, найбільшою масовою увагою користувались, як завжди, писанки, а показ їх створення захоплював усіх, без уваги на національність, вік і стать.

Світлиці майже всіх національностей зазнавали деяких змін протягом виставки, в напрямку удосконалення чи доповнення, але той, хто спостерігав нашу світлицю від початку до кінця, не міг означити той процес, який в ній відбувався, інакше, як поняттям — життя. Коли б не підійти до неї, все помічалась якась зміна, якась нова рисочка — наче там все була присутня дбайлива господиня із невсипущою снагою зробити свою хату ще кращою, ще більше затишною.

Тому, кому не вдалося ні разу приловити на місці чину винуватця різних отих змін та удосконалень (п. М. Гординську), вільно тішитись думкою, що у нашій світлиці оселився невидимий синтетичний дух української жінки, яка так дуже любить свою хату. Це її клопотливі руки ненастанно дбали про прикрасу свого улюбленого обійстя.

Мила українська світлиця, милі невтомні руки української жінки, які створили її і все діло.

О. Чернова

НЕБЕЗПЕЧНИЙ МОМЕНТ

(Закінчення зі стор. 2)

був рахуватися зі мною, як з особою урядовою, але, з огляду на обставини, міг цього й не зробити ,тим більше, що йому міг бути відомий наказ міністра юстиції Тимчасового Правительства прокуророві київської судової палати розпочати слідство і притягти генеральних секретарів до карної відповідальности.

Не зважаючи на таку двозначність становища, ген. Володченко прийняв мене з належною ввічливістю. Ми розмовляли в його кабінеті сам-на-сам.

Я звернувся до нього, як до українця з походження, вказував на необхідність не допустити пролиття крови, на всі небажані наслідки продовження залізничого страйку; вказував на те безвладдя, що запанувало в запіллі, і на те, що Центральна Рада є єдиним чинником, що може взяти владу на себе і забезпечити фронт усім необхідним. А тому прохав дати негайно наказ про припинення наступу кінноти на Київ і пропонував визнати Генеральний Секретаріят як верховну владу.

Ген. Володченко спочатку не погоджувався, заявляв, що він, як вояк, не має права приймати подібні рішення без ясного розпорядження від Тимчасового Правительства, що мусить порадитися з комісаром Іорданським і т. п.

Я знову настоював на своєму, вказував на те, що він не може одержати розпорядження від Тимчасового Правительства, бо навіть невідомо, де те Правительство тепер перебуває, і підкреслював необхідність прийняти рішення негайно.

Наша розмова тривала години дві. Нарешті, генерал погодився припинити наступ на Київ, а щодо взаємовідносин з Ген. Секретаріятом, то заявив, що мусить порадитися з своїм штабом, для чого скличе засідання на після-обіду.

Мені вдалося переконати його не запрошувати на засідання комісара Іорданського, а мені дати змогу виступити на тому засіданні з поясненнями. Загальне враження у мене залишилось таке, що Володченко не буде виступати проти моїх пропозицій, а радше буде мене підтримувати.

Я ледве встиг пообідати та поговорити з Вдовиченком про стан справи, як уже треба було йти на засідання; а Вдовиченко передав по телеграфу до Центральної Ради те, що чув від мене.

Коли я прийшов до штабу Півд.-Зах. Фронту, весь генералітет (чоловік 7-8) був уже в зборі. Іорданського не було. Ген. Володченко відкрив засідання, поінформував про мій приїзд і дав мені слово для пояснень. Я говорив хвилин 20—30. Говорив стисло, бо із розмови з Володченком вже знав, що саме могло зробити враження на генералів.

Коли я скінчив, ген. Володченко звернувся до присутніх з пропозицією висловити свою думку. Всі мовчали. Тоді він звернувся до генерала, що сидів недалеко від нього, і сказав: „Пане генерал-квартирмейстер, прошу вас висловити вашу думку". Але той відповів, що це — питання політичне, а тому насамперед має висловитися керівник політичного відділу.

Тоді ген. Володченко сказав: „Пане генерале Стоґов, прошу вас висловити свій погляд". На це встав високий, стрункий, ще не старий великорос з довгою чорною бородою і почав говорити чисто по-військовому, уривчасто, наче рубаючи: „Я — солдат. Я звик одержувати накази і їх виконувати. В цій справі я ні від кого жадних наказів не одержував, а тому . . ."

Тут я, побачивши, що справа може провалитися, вирішив іти „на-банк" і враз схопившися з місця чисто по-військовому, наче на параді, урочисто викрикнув з притиском: „Пане генерале Стоґов! Іменем українського народу і виразника його волі Центральної Ради я Вам наказую визнати її Генеральний Секретаріят, яко верховну владу, і підпорядкуватися його розпорядженням".

Сказавши це, я гостро відчув всю трагічність моменту. Але мій виступ зробив на ген. Стоґова таке враження, що він клацнув по-військовому закаблуками ,став струнко і сказав: „Слушаюсь!" А генерал Володченко підвівся і тоном начальника промовив: „Панове генерали! Я гадаю, тепер справа — з'ясована: ми повинні підпорядкуватися Центральній Раді й Генеральному Секретаріятові, про що ми з представником Генерального Секретаріяту спишемо „протокол", — і оголосив перерву.

В протоколі ми зазначили, що головне командування Півд.-Зах. Фронту визнає Генеральний Секретаріят за верховну владу на тиритрії України, підпорядковується його розпорядженням і прийме комісара, якого він призначить. За головним командуванням залишається компетенція щодо воєнних операцій ,в яку Ген. Секретаріят втручатися не буде.

Коли протокол підписали, я попрощався з генералітетом і вийшов у приймальну, де мене нетерпляче чекав Вдовиченко. Дав прочитати йому протокол і попросив знову телеграфувати до Ген. Секретаріяту, а сам пішов до комісара Тимч. Правительства Іорданського, розповів йому про все і висловив надію, що він не буде тому противитися. Мені довелося дещо подискутувати з ним, але, кінець-кінцем, він дав мені запевнення, що не буде чинити жадних перешкод.

Після того я ще відвідав Раду Військових Депутатів Фронту, де подав потрібні інформації і пояснення. В Раді були щодо цього різні погляди, але більшість поставилася до всієї цієї події цілком прихильно. Після того я вже зміг спокійно виїхати до Києва.

Вдовиченко передав телеграфічно Центральній Раді зміст протоколу. Увечері того ж дня Центральна Рада вислухала й поіменним голосуванням схвалила свій Третій Універсал, яким проголошено Українську Народну Республіку . . .

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Джерзі Ситі, Н. Дж.

Курси українознавства

В Джерзі Ситі, після довших заходів та дбайливої підготовки, пощастило наладнати на ширшу скалю курси українознавства та поставити їх на базу систематичного навчання. Курсами займається Батьківський Комітет.

На курси „Рідної Школи" приймається всі діти шкільного віку від 7 до 16 р. життя. Навчання на курсах відбувається в 5-ох окремих клясах і охоплює такі предмети: релігія, українська мова й література, історія і географія країни, загальний нарис української культури й спів. На курси приймається також діти, що ще не володіють належно українською мовою, але мають охоту вивчати рідну мову своїх батьків. Для цих дітей, відповідно до зголошення, буде відкритий незабаром окремий курс. Усі курси в погодженні з „Ворд оф Едюкейшен" відбуваються кожної суботи від год. 8.30 до 12 ранку в шкільних залях „Публічної Школи", ч. 16, при 96 Соссекс Стріт.

Бостон, Масс

Родинне Свято, що заслуговує на громадську увагу

25-го жовтня 1953 р. відбулося подвійне свято в родині довголітнього голови 238-го Відділу УНС в Бостоні, п. Петра Мороза. В цей день одружився їхній єдиний син Євген Мороз з Ольгою Петрейко і в цей самий день сповнилося 25 років подружнього життя пп. Петра й Марії Мороз.

Понад 400 осіб приятелів та знайомих витали обидві пари пп. Морозів, поділяючи радість їхнього родинного свята, а п-во Морози, в знак подяки громадянству, від себе передали до УККА $ 25.00 на народні цілі.

Відділ УККА в Бостоні, вітаючи батьків та молоду подружню пару, виніс щиру подяку за їх шляхетний приклад громадської жертвенности.

О. Мельниченко

Бофало, Н. Й.

Урухомлення що-недільних українських радіо-передач

З днем 1 листопада ц. р. почала працювати в Бофало українська радіопрограма, заснована заходами і фондами місцевого Т-ва Сприяння УНРаді. Цю нову передачу названо іменем Симона Петлюри. Вона передається з радіовисильні WWOL на хвилі 1,120 із студії тієї радіостанції при 315 Мейн Ст. у Бофало, Н. Й., кожної неділі від 4 до 5 год. попол. За цю радіопрограму відповідає згадана організація, що її головою є п. Л. Єрмолаїв. Вона видала у цій справі відозву, підписану всіми членами Управи названого Товариства. Редактором радіопрограми є Олексій Воронин. У пояснювальній відозві говориться, що ці радіопередачі матимуть передусім інформаційний характер, політично піддержуватимуть Українську Національну Раду, будуть пропаґувати єдність серед українців, ставитимуться з повною толеранцією до різних віровизнань земляків і багато місця будуть присвячувати українській музиці та співові, як теж культурницьким відомостям. Основники цієї радіопередачі уважають, що слухати її можуть 60,000 українців з Бофало й околиці та великої частини південно - східної Канади з містом Торонто й ін. Керівники радіопрограми висловлюють надію, що зможуть внедовзі перейти на щоденну передачу, роблючи це, очевидно, залежним від підтримки громадянства.

О. В.

Лудлов, Масс.

На народні цілі

У зв'язку з допомоговою акцією ЗУАДК праця нашої громади є спрямована виключно в одному напрямі і всі матеріяльні засоби ідуть на ту ціль. Місцевий парох о. Д. Кульматицький вже від місяця з церковної проповідниці закликає до обильної жертвенности та всецілої піддержки УКК. Вислід цієї праці дасться відчути на кожному кроці. Коли зважити, що наша громада начислює лише 80 осіб і не всі ж є активні, проте, протягом лише місяця листопада. переслано на цілі залишенців $ 350, то це повний доказ, що їхня доля не є нам байдужа. На ту ціль використовується теж і приватні прийняття. З нагоди іменин Михайлів Максимова і Куляґи в дні 22 листопада ц. р. на їхній заклик серед гостей переведено збірку, яка принесла $ 72. Це два нові іміґранти члени екзекутиви Від. УКК та Від. УНС. З цієї суми призначено $ 35 на будову церкви. а $ 43 на залишенців через УКК. Жертвували: по $ 10: М. Максимів і М. Куляґа, о. Д. Кульматицький $ 5, по $ 2: І. Ковальчин, І. Чорнобай, В. Гайовий, В. Оренчук, І. Стерпан, І. Чопик, І. А. Чорнобаї та О. Чорнобай, а М. Гайовий і П. Чорнобай по $ 1.

Відділ УКК шукає тепер спонзорів для залишенців та приготовляє імпрезу на Свято Соборности.

Учасник

Ню Йорк, Н. Й.

Діяльність Другого Відділу ООЧСУ

Від культурно - освітньої референтури Другого Відділу ООЧСУ в Ню Йорку відбулася 20 листопада 1953 р. доповідь д-р Романа Борковського на тему: „Сучасний стан української політичної думки", як перша із циклю рефератів, запляннованих в осінньо - зимовім сезоні.

Оригінальна імпреза, Літературно - музичний вечір в 700-ліття Львова, відбулася 28 листопада 1953 р. в домівці ООЧСУ в Ню Йорку. Відкрив її, вітаючи гостей, виконавців та членство, культосвітний референт відділу мґр. Ів. Хамуляк, передаючи провід Вечора режисерові Іванові Мироновичеві, голові осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки в Ню Йорку, [illegible] ми, просив до слова відомого новеліста Івана Керницького-Ікера, що з питомим йому дотепом відчитав удало свою гуморескv: „Неділля". Панна Зеновія Лаврішко — сопрано, з чуттям відспівала стрілецьку пісню „Накрила нічка", при рецитації Ів. Мироновича та фортепіяновім акомпаніяменті п. В Гентиша, як також дуже вдало виконала танґо: „Львів" — слова й музика В. Гентиша. Після співу виступив відомий поет Вадим Лесич, який із зворушенням відрецитував свої два вірші присвячені Львову. між якими й відомий вірш „Мій Львів", відрецитований в Ню Йорку на Святочній Академі 700-ліття Львова та 35-ліття Листопадового Зриву. За неприсутного поета Остапа Тарнавського, керівник вечора І. Миронович помистецьки відрецитував вірш: „Містерія Львова", а за неприсутного письменника Івана Смолія, п. Микола Василик по- мистецьки відчитав уривок з твору „Падуть кордони". Милою несподіванкою було скрипкове сольо проф. В. Восого, який виконав дві клясичні речі: Авант де мурір — Г. Буланджер-а та Канарка — Полякіна. На закінчення вечора Іван Керницький-Ікер відчитав свою новельку, присвячену „віцепрем'єрові УРСР" Стефаникові, синові відомого новеліста Василя Стефаника, як гострий докір батька синові за службу для окупанта. Імпрезу закрив голова Відділу дир. Микола Комарницький. звернувши увагу на ціль імпрези: доказати, що Львів був є і буде український.

Д-р О Сокол,
реф. інформ. 2 Від. ООЧСУ

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З пожовклих листків

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ

(Від 19 до 26 листопада 1903 р.)

5,627 ЧЛЕНІВ В УНСОЮЗІ!

По цілковитому замкненні рахунку виявилося, що в жовтні 1903 р. приступило нових членів до УНСоюзу 1,060 з 9 новими відділами. Нечуване дотепер велике число! Всіх членів числить Союз 5,627. Ще раз слава й признання всім, що потрудилися. З Вагом далі вперед! — Питсбурґ, Па. 11 листопада 1903 р. о. Микола Стефанович, головний предсідник УНС.

За місяць жовтень прийняті до УНСоюзу наступні відділи й братства: від. 93 Молодечого УНСоюзу в Гейстінґсу, Н. Й.; від. 94 МУНС в Ню Бритені, Конн.; від 95 в Бівер Медовсі, Па.; від. 96 МУНС в Антоні, Р. Ай.; від. 97, бр. св. О. Николая, в Маріон Гайтсі, Па.; від. 98 МУНС в Шенандоа, Па.; від. 99, бр. св. Анни, в Вреслав, Па.; від. 100, сестричне братство св. Ольги в МекКіспорті, Па.; від. 102, бр. св. Петра й Павла, в Клівленді, О. Крім нових відділів приступили й поодинокі нові члени до давніше заснованих відділів, так що разом їх число в місяці жовтні досягло цифри 1,060.

РІЗНІ МІСЦЕВІ СПРАВИ

У Пассайку, Н. Дж. був потовчений під час роботи Антін Тарас. Спеціяльно обрані колектори з-поміж українців поміж земляків і зібрали на його порятунок $ 52.70. — Сестричне братство св. Варвари відбуло баль у залі Петра Ковальчика 24 жовтня.

З Вівер Крік, Альберта, в Канаді, пише церковний комітет, що на Різдво Пресв. Богородиці відбулася там місія. Народу з усіх сторін з'їхалися тисячі. Місія тривала три дні. Проповідували оо. Василіяни, Філяс і Дідик. — До Вінніпеґу приїхали нові Василіяни, о. Матвій Гура (з дрогобицького манастиря) й о. Панкратій Крижановський. Дня 12 листопада переїхали через Ню Йорк. З ними має заснувати о. Філяс манастир у Вінніпеґу.

У Балтимор, Мд. „є досить багато русинів, але ми всі живемо в згоді. Хто не має роботи в Пенсилвенії, хай приїде до нас. Ми заснували тут бр. св. Петра й Павла, від. 81 Союзу, отже нехай русини не бояться, що тут нічого не маємо".

Будова нової церкви в Сиракюз, Н. Й. поступає швидко вперед. Місце під церкву знаходиться при Савт Вілбур і Томкінс Ст. Звідси прекрасний вид на озеро Онондаґа. Душпастирем парафії призначений о. Іван Велигорський.

Братство св. Івана Хрестителя в Олифанті, що належить до УНСоюзу, розвивається прекрасно. Дня 29 жовтня був баль, під час якого вписалося 86 нових членів до братства, а біля 40 до Союзу. Наше братство, здається, найбільше з усіх українських братств в Америці, бо начисляє 400 членів. Має теж в банку $ 2,000.

Михайло Бабірецький з Ріо Кляро в Вразилії пише, що йому дуже сподобалася „Свобода" і що треба її поширити в Бразилії, де нема жадної народної газети, тільки релігійний „Місіонар", видаваний оо. Василіянами. З ними співпрацює теж і єдиний світський священик, о. Роздольський.

ВІСТІ ПРО ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ ПОЗА АМЕРИКОЮ

В Усурійськім краю, по манджурськім боці ріки Амур, в Азії, поселилося від 1883 до 1900 р. 40,093 душ з українських губерній. На підставі урядової статистики всіх переселенців було там 41,278, отже українці становлять 97 відсотків усього поселенчого населення Усурійського краю. — Пам'ятайте про українсько - руську бурсу в Сяноці і посилайте жертви на адресу Василя Гришка в Скрентоні. — Вп. членам товариства „Зоря" в Ню Йорку й жертводавцям рогатинської бурси подає свою адресу О. Підсадочний з Джерзі Ситі. — З днем 1 вересня 1903 р. відкрито в Снятині в Галичині реальну школу. З цієї нагоди тамошні українці заснували бурсу для студентів. Жертви прохають посилати на адресу „Шкільна Поміч" у Снятині.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В АМЕРИЦІ

Ми вже згадували, що у Вінніпеґу почав виходити тижневик „Канадійський Фармер". Досі вийшло два числа. Як перше, так і друге число виглядає, як на початок, дуже добре. Зміст різнородний, цікавий, а що найважніше, не побачили ми в „Канадійськім Фармері" тих лайок, якими донедавна були переповнені українські газети в ЗДА.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

АВТО МЕХАНІК
першоклясний, першенство з досвідом Chevrolet. Свої знаряддя. Добра стала праця, не на piece work. Висока заплата, всі користі. Зголошуватись:
LINDSLEY-CHEVROLET
12 Elm St., Montclair, N. J.

До помочі автовим механікам мастильникам до авт.
Платні свята. Госпіталізація. 5½ дня в тиждень.
Голоситись особисто
Mr. Temple
OVERPECK MOTORS
41 Mt. Vernon St., Ridgefield Park, N. J.

SHEER and PRESS BRAKE ОПЕРЕЙТОРИ
Вимагається досвіду щонайменше 3-ох років.
Питати за Mr. H. Londner
CRYLON STEEL CORP.
1718 Grand St., Hoboken, N. J.

ФАХІВЕЦЬ ДО ЗНАРЯДДЯ
Досвідчений у знаряддях і будові машин.
СЛЮСАРІ — МАШИНІСТИ
Найвища нагорода для добрих робітників. Надчисельні години і всі користі.
STAR MACHINE & TOLL WORKS, INC.
25 Ewing Ave., No. Arlington, N.J.
KEarny 3-0947

POWER BRAKE
ОПЕРЕЙТОРИ
Стала праця. Добра платня. Добрі умовини праці.
Голоситись:
1005 Greene Ave., Brooklyn, N. Y.
(Близько Бродвею.)

ХЛОПЕЦЬ
18—23
Праця в магазині. $45 на початок. Добра праця для солідного хлопця. Стала праця, підвишки.
E. GREENWALD & CO.
95 Madison Ave., New York City
MU. 6-7646

ПРАЦЯ
Help Wanted—Female

ОПЕРЕЙТОРКИ
досвідчені в суконках.
Стала праця, добра платня.
C & S DRESS CO.
10 Bay 17th St., Brooklyn, N. Y.
Near Bay 17th St. & 86th St.

ТЕХНІЧНІ ЛЯБОРАНТКИ
з 6 місяч. практикою в клінічній хемії, першенство досвідчені у дожильних застриках, але це не основне. Голоситись особисто при кінці тижня.
FLOWER 5th AVE. HOSPITAL
1 East 105th St., New York City

ОПЕРЕЙТОРКИ
мусять бути досвідчені в ліпших суконках. Стала праця, добра платня. Юнійні або неюнійні робітники.
Голоситись:
6th AVE. SPORTSWEAR
221 21st St., Brooklyn, N. Y.

СТЕНОТИПІСТКА
Платні свята, вакації.
Blue Cross Hospitalization.
WARNER DOG FOOD CO.
12 Franklin Street
Brooklyn, N. Y.

MISCELLANEOUS

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ
від Mr. & Mrs. Jos. Kramer
За ліпшими тортами, хлібом, печивом, солодощами зайдіть до
KRAMER'S PASTRY SHOP
1683 2nd Ave., New York City
AT. 9-3450

Вступайте в члени У. Н. С.

Спорт

Спортова діяльність Осередку

СУМА з Нюарку, Н. Дж.

Час до часу, шляхом преси, ми інформували наше громадянство про роботу і успіхи нашої молодечої організації — Спілки Української Молоді в Нюарку, осередок ім. полк. Є. Коновальця. Ми згадували про працю в площині організаційній, беручи до уваги Посвячення Сумівського Прапору, в дні 23 серпня ц. р. і працю внутрі самої організації. При тому наголошувалося теж про культурно - освітню роботу осередку, про участь СУМА в громадській роботі та про участь осередку — або поодиноких членів — при влаштовуванні різного роду імпрез і свят. Декілька разів появлялася згадка в пресі про танцювальну групу при осередку, яка своїми виступами на сумівських імпрезах в Джерзі Сити, Пасейку, Йонкерсі і в Українському Селі біля Баунд-Бруку — під час II. всеамериканського Здвигу СУМА — здобула собі належне місце й признання.

Натомість відносно мало інформовано про спортову ділянку.

Говорити про успіх спортового життя в осередку сьогодні — можливо дещо завчасно, проте не від речі буде зробити підсумки бодай двох минулих сезонів і участи в них спортових команд нашого осередку. Крім існуючих, при спортовій референтурі, шахового і руханкового гуртків, добре проявила себе команда відбиванкової дружини, а найкраще репрезентується ланка столової сітківки (пінґ-понґу). Згадані дві останні команди, в минулих сезонах відбули ряд турнірів, висліди яких увінчувалися успіхами здобуття переважно перших, або других місць. Згадати б лише зустрічі відбиванкової дружини нашого осередку в Пасейку в дні 14 серпня ц. р., де розіграно змагання між 4-ма сумівськими дружинами із Ню Йорку, Пасейку і Джерзі Ситі, та на яких наші змагуни здобули друге місце.

Слідуючий турнір нашої відбиванкової шістки відбувся в Ню Гейвен, Конн., в дні 5 вересня, в зустрічі з дружинами: УСК — Ансонія, УСК — Гартфорд і УСК — „Чорногора" Ню Гейвен. Ці змагання закінчилися здобуттям першого місця нашими змагунами.

Взірцевим показником високого рівня змагань були розгри нашої спортової групи з дружинами інших осередків під час II. Всеамериканського Здвигу СУМА в днях 12 і 13 вересня ц. р. До участи в цих змаганнях виступали команди слідуючих осередків: Ню Йорк, Нюарк, Джерзі Ситі, Пасейк, Перт-Амбой, Йонкерс, Сиракюз, Рачестер, Пенсилвенія, Трентон і Филаделфія. Відбиванкова дружина нашого осередку, після завзятих змагань за перше місце, — уступила перед змагунами метрополітального осередку Ню Йорку, здобуваючи собі зовсім заслужено друге місце. Склад відбиванкової дружини: П. Бабяк, В. Вутковський, П. Батьків, В. Василак, В. Гайдучок, П. Кальба, П. Козира, Г. Лозовий і А. Роґальський.

Майже блискучими успіхами тішиться команда столової сітківки нашого осередку в ряді, як турнірових зустрічей, так і в товариських розграх. Наприклад, наші змагуни В. Андрушків, Л. Гайдучок, Й. Кілпетрик (американець), С. Косоновський, Ю. Ломаґа, О. Попович і О. Сахно в своїх перших товариських змаганнях з нюйоркською дружиною УСТ — в дні 14 березня ц. р., здобули вислід перемогою 19:8. Виставлена команда в тому самому складі, перемогла вдруге заавансовану в ліґових розграх дврyжину УСТ — Ню Йорк, в дні 11 квітня в реваншовій зустрічі. Про згадані товариські зустрічі цих двох дружин преса висловлювалася похвальними рецензіями на адресу спортової команди СУМА в Нюарку, особливо деяких змагунів, які своєю кращою клясою гри причинилися до здобуття перших місць.

Ю. Ломаґа

Та найбільший досі успіх здобув змагун нашого осередку на міжнародному відкритому турнірі столової сітківки, що відбувся в Ню Йорку мінулого місяця. Цей турнір за звання чемпіона відбувся з ініціятиви лотиської еміґрації в ЗДА на рік 1953. Юрій Ломаґа, капітан дружини столової сітківки при спортовій референтурі СУМА в Нюарку, — здобув у згаданих змаганнях звання чемпіона і першу нагороду, нотуючи 8:1 перемоги.

І дійсно, згадані змагання, що увінчались успіхом здобуття звання чемпіона, були великим досягненням для змагуна і сенсацією для всіх спостерігачів. Успіхи нашого змагуна і його осяги являються цінністю і гордістю всього членства нашого Осередку. Ми радіємо кожною виграною нашого молодого змагуна і бажаємо, щоб ці успіхи стали початком його кар'єри чемпіона в його улюбленій спортовій ділянці.

А в зв'язку з запланованим спортовою референтурою СУМА — Нюарку міжстейтовим турніром східніх стейтів Америки — виряжатимемо нашого змагуна на цю зустріч нашим дружнім, традиційним — „Щасти Боже, Юрцю"! . .

ФеЧі

СИВЕ ВОЛОССЯ ЩЕЗАЄ
БЕЗ ФАРБУВАННЯ

Чудовий препарат можна тепер дістати, щоб повернути сиве волосся до природної темної краски, наче магічним способом. Коли уживати його кожного дня на короткий час, він поступово і чудесно перемінює сивий вигляд на природний колір. Тимте: темне волосся дає вигляд молодости.

Якщо ви хочете випробувати цей дивуючий препарат без риску, то вишліть оцей вирізок до TRYSAN CO., Dept. 67, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам 2 півтретя-долярової вартости пляшки за $4 з додатком Федерального податку в 80 цнт Це знижка в $1.20 на правильній ціні. Якщо, після ужиття згідно з вказівками, ви не будете задоволені з якихнебудь причин, вам звернуть повну грошеву заплату.

Ім'я ______
Адреса ______
Місто ______ Стейт ______

КОЛЯДИ
— і —
ЩЕДРІВКИ
на
РІЗДВО ХРИСТОВЕ
— і —
БОГОЯВЛЕННЯ
з додатком
пісень страстних, воскресних і інших пісень церковних.
Ціна 35 центів.
Замовлення враз з належітістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЙОНҐСТАВН, О. — Т-во ім. О. Басараб відд. 348 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, зараз по великій Службі Божій в церковній залі при 526 W. Rayen Ave. Проситься всіх членів прийти і заплатити вкладки, щоб не переносити довгу на рік 1954. — М. К. Бурей, предс.; Й. Стахура, кас.; М. Періг, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Річні збори Т-ва Укр. Нар. Дому відд. 316 відбудуться в суботу, 12. грудня, у власнім домі при 831 Joseph Ave., о год. 7. веч. Проситься всіх членів прийти, маємо багато справ до рішення. Статутова комісія відчитає поправки до статуту, який можна змінити тільки за згодою всіх членів. Дирекція здасть річний звіт перебудови дому. Буде вибір нового уряду на рік 1954. Напоминається вирівняти свою залеглість, щоб довгу не переносити на слідуючий рік. — Н. Магомета, предс.; В. Гнатків, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Ґурянський, рек. секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — Т-во Запорозька Січ відд. 385 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, о 3:30 год. пополудні, в церковній залі University і 6th Ave. N.E. Буде річний звіт, принимання нових членів і вибір уряду на 1954 рік. — П. Федорців, предс.; Й. Ковалів, кас.; Й. Греськів, секр.

МекКІСПОРТ, ПА. — Збори відділу 132 відбудуться в неділю, 13. грудня, в церковній залі, зараз по Службі Божій. На зборах буде звіт за минулий рік та вибір нових урядників на 1954 р. Тому обов'язком кожного члена бути присутним на зборах. — Д. Смерека, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Подається до відома, що місячні збори Т-ва ім. І. Франка відд. 334 відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 1. попол., в залі Укр. Народного Дому, 2255 W. 14th St. Проситься всіх членів прийти на збори. — Н. Задорецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.; Й. Марцінюк, рек. секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Т-во Рогатинщина, відд. 396, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 3:30 пополудні, в залі на 18 and Sidney St., при укр. правосл. церкві на Савт Сайд. Просимо прийти на означений час, бо буде звіт старого уряду за рік 1953 і вибір нового уряду на 1954 рік. — І Драпала, предс.; Ф. Цюлюпа, кас.; І. Слободян, секр.

КАМПБЕЛ, О. — Т-во Сокіл відд. 218 повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 2. попол., в Нар. Домі, 165 Gordon. Буде річний звіт управи і контролі, вибір нової управи та інші важні справи до полагодження. Член, що не явиться на річних зборох буде платити кару після ухвали. Вкладки проситься вирівняти на річних зборах — М. Ткачишин, предс.; М. Стахура, секр.-кас.

ОШАВА, ОНТ. — Річні збори відділу 464 відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 2. попол., в залі У.Н.О., на Омор вул. Обов'язком кожного члена прибути на означений час — вирівняти залеглости і вислухати річний звіт, та вибрати уряд на рік 1954. Також маємо багадо справ до полагодження. — К. Сименюк, фін. секр.

ОЛІЄН, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ відд. 363, повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 2. пополудні. Проситься членів прибути, бо є справи важні до полагодження. Рівнож на цих зборах буде вибір урядників на слідуючий рік. — Д. Мішанець, предс.; Д. Базів, кас.; Г. Підскальний, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками чотирнадцятимільйонового Союзового майна!

ГЕМТРАМК, МІШ. — Т-во ім. М. Шашкевича відд. 94 повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13 грудня, о год. 1:30 попол., в залі У. Д. Клюбу при Ґрейлінґ 2376. Буде звіт старої управи, контрольної комісії та вибір нової управи на 1954 р. — Т. Сидомир, предс.; М. Прихітько, фін. секр.; Й. Морозовський, кас.; М. Мандрух, рек. секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Річні збори Бр. св. І. Хрестителя відд. 304 відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 2. попол, в парафіяльній залі 158 German St. Проситься всіх членів прибути на збори буде вибір нового уряду на 1954 р. Неприявні будуть підлягати карі після ухвали. — М. Гнатик, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Річні збори Бр. св. Василія відд. 161 відбудуться в суботу, 12. грудня, о год. 7. вечер., в залі при 600 Glenwood Ave. Буде вибір нових урядників на 1954 р. тому присутність всіх членів обов'язкова. — К. Кудрик, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Василія Великого відд. 364, відбудуться в неділю, 13. грудня, в залі Укр. Нар. Дому під ч. 3161 E. 93rd St. Kinsman Rd., о год. 2. попол. На цих зборах буде виголошений цікавий реферат. Просимо прибути численно. Пригадуємо, що на останніх зборах в цім році слід довгуючим членам вирівняти вкладки. Тому урядники Т-ва будуть вже від год. 1:30 полагоджувати справи заінтересованих членів. — Г. Кукіз, предс.; С. Крефт, кас.; Й. Стойка, рек. секр.; Я. Кравчук, фін. секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Т-во Укр. Січ. відд. 421 повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, о год. 8. веч. Проситься всіх членів прийти на збори. Буде вибір уряду на 1954 рік. Хто не прийде, буде караний. — І. Наконний, пред.; М. Шипінка, кас.; Ю. Береза, сер.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Річні збори Т-ва Запорозька Січ відд. 367 відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 1:30 попол., в церковній залі. Звертається увагу всім членам, щоб старалися вирівняти свої вкладки, щоб не переносити на другий рік. На зборах буде вибір уряду на рік 1954 й мають бути переголосовані важні зміни до статуту. Тому присутність членів обов'язкова. — М. Сорохтей, предс.; М. Мельник, кас.; В. Попович, серк.

БРОНКС, Н. Й. — Т-во Згода відд. 210 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 12. грудня, о год. 8. ввечорі, в домі 1243 Пюрітан Евеню. Просимо всіх прийти на час. Будуть звіти за 1953 і вибір уряду на 1954 рік. — І. Франко, предс.; М. Яйко, кас.; М. Франко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Т-ва „Сокіл", відд. 336, відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 1. пополудні, в Укр. Народнім Домі. Проситься членів прийти на збори та вирівняти належні вкладки, щоб не наражуватись на суспендування. — Я. Дзядига, рек. секр.

МУЖЧИНИ, ЖІНКИ

Якщо ви не вдоволені тим, що не можете втішатися вигодами, які вам дає ПРИРОДА, тому що вам їх замало або не до вподоби, з недостачі належних вітамінів в щоденній дієті, то прочитайте оце.

Вас повинні спеціяльно цікавити вістки від тих, що мали найбільші добродійства з уживання формули, знаної як TRI-X. Це та формула, якої щоденна доза дає більше ніж мінімальне запотребування для дорослих деяких загально признаних вітамінів.

Якщо ви відчуваєте, що ви теж можете скористати з такого складника, то ви будете раді довідатися, що ви можете дістати потрібну кількість, коли вишлете оцей вирізок до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 3, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам негайно пачку вартости $3.50 відворотною поштою. Не потребуєте посилати грошей з замовленням. Заплатите поштареві при доставі.

Ім'я ______
Адреса ______
Місцевість ______ Стейт ______

БОСТОН, МАСС. — Річні збори Т-ва ім. Є. Коновальця відділ 238 відбудуться в неділю, 13. грудня, зараз по Службі Божій, в залі укр. правосл. церкви 136 Arlington St. Проситься всіх членів прийти хоч раз в рік, вислухати звітів з цілорічної праці Управи, допомогового комітету та вибрати Уряд на 1954 рік. Пригадується ,що вкладки мусять бути вирівняні до 25 кожного місяця. — П. Мороз, предс.; П. Попович, кас.; Є. Сілінський, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Т-во Українських Січових Стрільців відд. 44 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, о год. 2-ій попол., в православній залі на Нюпорт Евені. Буде звіт урядників і контрольної комісії і вибір нового уряду на рік 1954, тому присутність всіх членів обов'язкова. — В. Шишка, предс.; А. Бодник кас.; Є. Демчук, секр.

MISCELLANEOUS

МУЖЕСЬКА ОДІЖ — майже нова для Вас і Ваших знайомих в Европі. Деякі речі були по $100.00, сьогодні можете дістати їх за 1/10 тої ціни. До кожного одягу додаємо даром фракову сорочку за $4. Принесіть те оголошення зі собою.
LOUIS SANDERS,
1541 First Ave., New York City
між 80 в 81 вул. Tel. RE. 4-5043
Спеціяльну увагу звертається на поштові замовлення.

Спеціяльна оферта
ТРИВАЛА ОНДУЛЯЦІЯ
(з підстриженням, миттям і укладанням) тільки $5
ФАРБОВАННЯ ВОЛОССЯ $3.50
FISHER'S BEAUTY SHOP
1263 LEXINGTON AVENUE
NEW YORK CITY
Ріг 85-ої вул. 1 сходи нагору.
AT. 9-6616

Santa's Toyland
ВСІ ІГРАШКИ
для різного віку дітей
25% off
SHOPPERS MART
36-45 Main Street
Flushing, New York

1953 FORD
EXECUTIVE CARS
Ford Victoria, R&H
Ford 2-dr. sed., R&H
Ford 4-dr., sed., R&H
Eng. Ford Zephyr, R&H

A-1 USED CARS

'46 Plym, sed., R&H	$ 395
'46 Olds. sed., Hydra	395
'47 Buick, sed., R&H	495
'47 Mercury Sta. Wgn.	595
'48 Nash sed., R&H	395
'48 Buick sed'tte, R&H	475
'48 Olds, conv., R&H	695
'48 English Ford Anglia	395
'49 Chev. 2-dr., R&H	695
'49 Olds, conv., R&H	795
'49 Buick sed., R&H	795
'50 Ford sed., R&H	795
'50 Stude. sed., R&H	795
'50 Olds. conv., R&H	895
'50 Ford conv., R&H	895
'50 Ford Sta. Wgn.	895
'51 Ford sed., R&H	895
'51 Ford conv. R&H	1165
'51 Ford Sta. Wgn.	1195
'51 Hillman conv., R&H	875
'52 Plym. sed., like new	1095
'52 Ford sed., equip.	1250
'52 Plym. conv., R&H	1345

Terms & Bank Rates Aranged
RALPH HORGAN
Authorized Ford Dealer
1842 BROADWAY, N. Y.
Bet. 60th & 61st St. PL. 7-1700
Open Daily Till 9 — Sat. Till 6

Вступайте в члени У. Н. С.

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
В. Череватюка і Сина
YARDLEY FURNITURE CORP.
Manufacturers of
Upholstered Furniture
730 EAST 149th STREET
BRONX 55, NEW YORK
Tel.: CYpress 2-9521

КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ

РІЗДВЯНІ КАРТКИ, мистецькі всіх малярів, (з ковертами) висилаємо 12 штук за $1.00; 2 туз. за $2.00; 3 туз. за $2.50 — за попереднім надісланням грошей. **СТІННІ КАЛЕНДАРІ** на 1954 рік по 35¢ з коштом пересилки. Для склепів — знижка в ціні.
Замовляти:
A R K A Co.
48 East 7th Street
New York 3, N. Y.
Phone: GRamercy 3-3550

БУДІВНИЧІ

УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ
Будуємо виключно для українців по цілій Америці. Маєте будівельну проблему? Кличте нас. Школи, Церкви, Нар. Доми та інші проєкти. Головний Інж. В. Сімянцев. Просимо нам писати:
UKRAINIAN CONSTRUCTION Co.
99 Elmwood Ave., Irvington, N. J.

Business Opportunity

ТАВЕРНА
що складається з 3-поверхового мурованого будинку, 2 апарт.
York & Green St., Jersey City, N.J.
HEnderson 4-4963
After 5 P.M. HEnderson 4-9119

РЕСТОРАН
Рухливе місто, дохід $1,100 тиж. а може бути й більший, винаєм на 10 літ, низьке комірне, $5,000 готівкою або на сплати
також
хемічна пральня, підприємство на місці в добрім розвою, дохід $500 місячно, повний виряд вантажного авта. Догідне комірне. $4,500 готівкою.
RITEWAY REALTY COMPANY
FR. 9-2900

STATIONERY-LUNCHEONETTE
Добре розвиваючий бизнес.
Половина готівки. Жадає $5,000.
Добра нагода.
Оглянуть, щоб оцінити.
TR. 2-9481
218 East 180th St., Bronx, N. Y.

Grocery — Dairy — Delicatessen
Пиво — заморожувані харчі.
Добра нагода для поліпшення умов життя. Добре положення, модерне устаткування. Надається для подружжя. $98,000 річний оборот. Продається з причини хвороби. Не відповідається на невідповідні оферти.
FA. 7-6883
O-2 Rm. 830 — 11W 42 St. N.Y.C.

LUNCHEONETTE — Long Island
Зовсім модерна — повний виряд, знамените для подружжя, 5½ днів. Положена близько фабрики. Продається з причини хвороби.
Кликати: ST. 4-9886
24-10 Jackson Ave, L. I., N. Y.

ЧУДОВА НАГОДА
Modern Sullivan County Summer Resort Hotel
47 кімнат, 8 акрів, всі спортові можливості, повний виряд. Продаж нижче вартости. Поміркована ціна RA. 8-1991 — after 6 p.m. AS. 8-5032. Писати до:
D-3 Rm. 830—11 W. 42 St. N.Y.C.

Вступайте в члени УНС!

ТУРБУЄ ВАС ВАШЕ ВОЛОССЯ?

Якщо ви стурбовані тим, що ваше волосся занадто випадає або рветься на кінчиках через неприродну сухість, ви зрадієте, як довідаєтесь від людей що колись хворіли на випадання волосся на голові. Вони врятували себе від цієї недуги вживанням нового ліку, що зветься ТРАЙСАН (TRYSAN).

Доходять відомості, що ці і інші турботи з волоссям, які бувають від сверблячки, малого лишаю тощо, припинилися завдяки правильному вживанню цього чудового ліку.

Не зволікайте, аж поки погіршає стан вашого волосся, а зараз же вживайте ТРАЙСАНУ. Ми маємо його тепер в обмеженій кількості. Ви зможете дістати його за спеціяльну ціну, коли надішлете поштою повідомлення до TRYSAN Co., Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y Звідти вишлють вам дві тридолярові пачки за $5, тобто із знижкою $1 від звичайної ціни. Коли посилати післяплатою (C.O.D), тоді додати ще поштову доставу.

Ім'я ______
Адреса ______
Місто ______ Стейт ______

REAL ESTATE
КУРЯЧА ФАРМА

КУРЯЧА ФАРМА — Old Bridge, N. J. Приблизно 50 акрів, 4-кімн. дім, лазничка, 2 спальні, гаряча вода, оливне огрівання. Холодільник, елекр. апарат до миття посуди, 29 миль від Нюарку. Ціна $13,500.
South River 6-3093J1

REAL ESTATE

BAYSIDE, L. I. — Новий 2-родинний мурований критий дранкою дім, 5 кімнат і лазничка на 1-ому поверсі; 5 кімнат і лазничка на 2-ому поверсі. Знамените положення. Автобуси, церкви, склепи, школи. Дуже вигідно. Відчинено до оглядання.
34-09 — 213 St.
Builder — BA. 4-2169

BAYSIDE, L. I. — Новий 2-родинний мурований критий дранкою дім, 6 кімнат і лазничка 1-ий поверх; 4 кімнати і лазничка 2-ий поверх. Знамените положенння: Автобуси, церкви, склепи, школи. Дуже догідно. Відчинено до оглядання.
35-26 — 213 St.,
Builder — BA. 4-2169

ORLAND — 16 UNIT MOTEL
На продаж або в заміну. Має 1-кімнатне мешкання шляхи 17 — 92. Кафлеві душі, постіль, 4 кухонки, близько 2 ресторани, добрі умови.
OAK RIDGE MOTEL, Rt 1 Box 215, Maitland, Fla., або у власника **H. HOROWITZ, 432 E. 42 St., Paterson, N. J. — AR. 4-9068**

КОРИСНИЙ ВКЛАД ГРОШЕЙ!
Околиця 23-ої вулиці E. Два цілковито відновлені доми. 2 і 3 кімн. апартаменти. Автомат. огрівання. Знамените для купця, що живе на місці. Вільне від ренти. За посередництвом.
MONTUES REALTY
151 W. 93rd St. New York City
MO. 3-4666

ПЛОЩА НА РОЗІ 145x125
Чудовий город, 15 овочевих дерев, квіти і кущі. Догідне положення близько склепів, школи і комунікацій. 7 кімнатний дім (Brick & Stucco) з ґаражом, 4 спальні, лазничка, 2 умивальні, модерна кухня, кімната до шиття, їдальня, вітальня з відкритим комином, велика зачинена веранда, викінчена пивниця, піддашшя влаштоване на 2 кімнати, оливний огрівач.
Вирядженйй з посудою, холодільником, машиною до прання, до сушення, та килимом від стіни до стіни (купно цього необов'язкове). За згодою $35,000. Податок приблизно $375 річно. Оглядати на замовлення. За посередництвом.
JOSEPH B. VISCEGLIA
440 Ogden Ave., Teaneck, N. J.
TEaneck 7-7681
New York Circle 7-3191

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ . . .
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща по ціні так низькій як $150
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
DIGNIFIED FUNERALS AS LOW AS $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

УВАГА! Підготовляється до друку! НОВИНА
ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ІНФОРМАТОР
під назвою **GUIDE TO UKRAINIANS IN THE U.S.A.**
Видавництво звертається з проханням до всіх заінтересованих (професіоналістів, науковців, артистів, мистців, бизнесменів, українських Установ та Організацій), щоби в справі інформації писали на нижче подану адресу, якщо бажають умістити відомості про їх установу чи особу до 15 грудня 1953.
CARPATHIAN STAR PUBLISHING CO.
P. O. Box 1169 Church St. Sta., New York 7, N. Y.

КОБЗАР — Т. ШЕВЧЕНКА
Для кожного українського дому!
Для кожної української родини!
Для кожної української людини!
ПЕРЕДПЛАТА $20.00 ЗА ВСІ 4 ТОМИ.

Люксусове видання, яке обіймає всі поетичні твори Тараса Шевченка і є з наголосами, обширний життєпис Шевченка, статті до кожного твору, пояснення тексту кожного твору, історичних подій, осіб і незрозумілих слів.

Редактор цього видання відомий шевченкознавець проф. Леонід Білецький.

Всі чотири томи обіймають поверх 1,800 сторінок друку і понад 40 ілюстрацій. На першорядному книжковому папері з репродукціями в барвах і в одному кольорі малярських творів Тараса Шевченка. У твердій найліпшій полотняній оправі „Бакрем"; написи витиснені правдивим золотом. Три томи вже надруковані. Четвертий том у друкові.

ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ ДО КІНЦЯ МІСЯЦЯ ГРУДНЯ 1953 Р. ПО ЦІНІ $20.00. Користайте з нагоди і передплатіть негайно цю велику цінність для себе і для своєї родини! Передплатіть як Різдвяний, весільний, ювілейний дарунок своїм Друзям. Замовляйте ще тепер, бо від 1-го січня 1954 року ціна за чотири томи буде $25.00.

Trident Press Ltd.
P. O. BOX 3626, STA. B., WINNIPEG, MAN., CANADA

ТАРЗАН, ч. 3196. Прощання

"THAT OLD EMBEZZLING CHARGE," LANGLEY SAID, "NO LONGER STANDS AGAINST YOU, JEROME. THE REAL CULPRIT CONFESSED. YOU'RE FREE TO RETURN HOME."

"YES, JESSIE TOLD ME, AND WE'RE GOING HOME," JEROME SAID. "BUT SOBITO, A KNOWN LEOPARD MAN, IS HIDING WITH THE PYGMIES."-- "GOOD!" EXCLAIMED THE OFFICER. "WE'LL ARREST HIM!"

"I'LL LEAVE YOU NOW, MISS JEROME," TARZAN SAID. "THESE GENTLEMEN WILL SEE YOU SAFELY TO CIVILIZATION."

"BUT, TARZAN!" PROTESTED THE OFFICER, "YOU MUST IDENTIFY SOBITO."-- "THERE WILL BE NO NEED TO IDENTIFY HIM!" TARZAN SAID AS HE TURNED AWAY.

— Ця давня скарга про розтрачування грошей, сказав Ленґлі, — вже не обвинувачує вас, Джероме. Дійсний провинник признався. Ви вільні повернутися додому.

— Так, Джессі мені сказала, і ми йдемо додому — сказав Джером. — Але Собіто, відома леопардолюдина, укривається між піґмеями . . . — Гаразд — сказав офіцер. — Ми його заарештуємо.

— Я вас залишаю тепер, панно Джером — сказав Тарзан. — Ці джентелмени безпечно заведуть вас в цивілізований світ.

— Але Тарзане, — протестував офіцер. — Ви мусите ідентифікувати Собіта . . . — Не треба буде його утотожнювати — сказав Тарзан, і відійшов.